Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Гаргажа эхилһэн сагынь: 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 132 (15755) | 1981 оной июниин 9, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтооно:

России Совет Федеративна Социалис Республикын арбадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиие 1981 оной июлиин 7-до Москвада зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, Кремль.
1981 оной июниин 5.

Улаан-Үдын М. И. Калининэй нэрэмжэтэ локомотивна депогой «ТР-2» цехтэ баһалшье һаа, эбтэй эетэй

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэелүүлхын түлөө

ОРОЛДОЛГЫН АШААР

коллектив хүдэлдэг юм. Энэ цех депогой коллектив дотор социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ түрүүлжэ гараһан байха.

Энэ коллективтэ арба гаран жэлдэ слесарь-аппаратчик, коммунист Н. Н. Шульгин хүдэлдэг юм. Ажалай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеран, һурган хүмүүжүүлэгшэ Николай Никанорович Шульгин халаан бүриингөө даабэриие саг үргэлжэ 120—125 процент дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци бүтээдэг.

Һаяхан Зүүн-Сибириин технологическа институт дүүргээд ерэһэн залуу инженер Владимир Михайлович Бертуновой ударидадаг энэ цехэй хүдэлмэришэд заһабарилгада ороһон тепловозуудые нарииваар шалган хаража, эбдэрһэн юумэнүүдыень заһабарилжа эхилдэг юм.

Мүнөө «ТР-2» цехэй хүдэлмэришэд оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, энэ жэлэйнгээ табан һарын түсэбые 121 процент дүүргэбэ. Материалшье нилээд алмагдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Н. Н. Шульгин; 2. Цехэй начальник В. М. Бертунов (зүүн гарһаа), В. А. Кобылкин хоёр заһабарилгын хүдэлмэриин шанар шалгажа байна.

М. СУТУРИН.

ЯРУУНЫНХИДАЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭ

ХОНОГ БҮРИДЭ КИЛОГРАММААР...

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын нажарай хүрэжэ ерэбэ гээшэ. Һүмэһээ бидэ үхэршэд даажа абаһан һүрэг малаа тунгалаг үһатай, тунга ногоотой бэлшээридэ һайнаар адуулжа, шэгнүүрыень горитойгоор нэмээхэ зорилго хараалаабди. Юуб гэхэдэ, түрүүшын жэлһээ амжалта түйлаһада саашадаа ажал хэрэг бүхэлэшье урагшатай байха гээшэ.

Би суггаа ажалладаг хүнүүтэйгээ хамта хорин найман жэлээ Ильширэй хадын бэлшээридэ һүрэг мал адуулжа байнаб. Энэ хугасаа соо тэрэ холо тайгын соорхойдо мал адуулхадаа нилээд дүршэлтэй гэшэ аабзаб. Хадалиг энэ бэлшээридэ ногоонь үндэрөөр ургадаг, яһала шэмэтэй юм. Тиихэдэ ундар тунгалаг уһатай горхо элбэг гээшэ. Үшөө нэмэхэдэ, эндэ мал бэлшээхэдэ һобатаганагүй яһала зохид байдаг. Дээрэ газарта оршодог мүртөө бэлшээримнай холо һалхитай, һэбшээтэйхэн байдаг гээшэ. Нимэл зундаа манай мал зундаа хүн хүшэлжэ таргалдаг элбэгжэдэг. Үхэрнүүдээ арьяатанай һабарһаа хамгаалхын тула тон наринаар манаха хэрэгтэй болодог.

Хадалиг энэ бэлшээридэ һүрэг мал туужа абаашахань юунһээшье хүшэр юм. Харгынь шабартай, шулуутай. Илангаяа Мондо һууриһаа саашалхадаа малаа хадын зүргэ харгыгаар туунабди.

Үбэлдөө Буртухулда байртаа һэмди. Үбэлжэлгэ яһала һайн үнгэржэ, һүрэг үхэрнүүдээ гэмгүй бүрин бүтэнөөр ондо оруулаабди. Малай гүүртэдэ бүхыдөө 331 эмэ хашараг, 14 буха харууһалагдана. Энэ зундаа намтай хамта Буян хүбүүмни, мүн Николай Бобков, Валерий Баторов гэгшэд мал адуулалсахань. Элэ хүбүүд яһала найдамтай, хоёр-гурбан жэлдэ намтай ажаллажа дүршэнхэйнүүд гээшэ.

Бидэ үдэр бүри һүрэг малаа бэлжээлэн бэлшээнэбди. Зунай үтын үдэртэ үбһэн хүрэмэ ногоондо шэлдэг гээшэ. Малайнгаа шүүрые шадаал һаа ехээр нэмэхын тула эндэхи бэлшээриие хэдэн хуби болгон хуваридаад, тэрэнээ һэлгэжэ адуулнабди.

Зундаа бэлшээриин үедэ бэртэһэн гү, али гэмтэһэн малда аргалха ветеринарна аптечкэ манда хододоо бии байдаг. Тиимэһээ үбшэлһэн малда түргэн туһаламжа үзүүлхэ дүүрэн аргатайбди.

Ажартаа эндэ һүрэг малнай хоро хүргэхэ араатан

Мүнөө даажа абаһан һүрэг малнай хүшэ тамираар һайн. Доройтонги, туранхай үхэрнүүдтээ талха тарянай зүйл нэмэжэ эдюулнэбди. Энэ зундаа бидэ ехэ зорилго хараалаабди. Яруунын районой «Комсомольский» совхозой малшадай жэшээгээр бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой нэгэ килограммһаа бага бэшээр нэмээхэ хүсэлэнтэйбди. Энээниие бэелүүлхэнь бэлэн бэшэ байна. Тиимэшье һаань, бидэ хараалһанаа сум дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гарган оролдохол болонобди.

Нэн түрүүлэн малаа таргалуулхаһаа гадна, бүрин бүтэнөөр, гарза хоролтогүйгөөр харууһалжа, эхэ мал бүхэнһөө тугал абахаар үрэжүүлхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Д. ХАДАГАЕВ,
Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой үхэршэн.

ХҮСЭТЭ ТЕХНИКЭ ХҮДЭЛХЭНЬ

«Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй харьяата Гусиноозёрскын автобаза гурбан шэнэ дизель-электрическэ автомашина энэ һарада абаба. Нэгэ доро 70 тонно ашаа зөөхэ аргатай «Белаз-549» түхэлэй иимэ автомашинанууд ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой үүргэ дүүргэхэ юм. Эдэ үдэрнүүдтэ тус машинанууд хабсаргагдажа, шалгалта гаража байнхай.

Нэрлэгдэгшэ Гусиноозёрскын автобаза Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн ашаа зөөхэ хүдэлмэриие хангадаг гээшэ. Тус уурхайн коллектив шэнэ табан жэлэй туршада проектээр хараалагдаһан хүсэндөө орохо, жэл соо гурбан миллион тонно нүүрһэ үйлэдбэрилдэг болохо зорилго урдаа табинхай. Энэл гол хараа зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь хүсэ ехэтэ «Белазууд» айхабтар ехэ нүлөө үзүүлхэ байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 7 иимэ түхэлэй автомашина абтажа, шулуу нүүрһэ ашаалан зөөхэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ юм.

Д. ГАРМАЕВ.

ШАНАРЫНЬ ҺАЙЖАРНА

Тимлюйн цементын заводой коллектив бүхы техникэ-экономическа үрэ дүнгүүдээрээ байгша оной табан һарын түсэбые сум бэелүүлбэ. Мүнөө эндэ миллион хахад тонно эрхим шанартай цемент түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөөд байна.

Заводой цех, участок бүридэ үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха түрүү оноо аргануд нэбтэрүүлэгдэнэ, продукциин шанарай түлөө тэмсэл үргэдэнэ. Тиимэһээл Сибирь, Алас-Дурнын барилганануудта эндэһээ эльгээгдэдэг цементын шанар һайн сэгнэлтэ абадаг юм. Мүнөө эндэ гаргагдадаг бүхы цементын 75 процентнь Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Манай корр.

САБШАЛАНДА АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

МЕЛИОРАЦИ БА УРГАСА

Добо газарай наруули талые бүрхөөһэн һөөг бүргааһан хабартаа хамагһаа эртүүр гүлгэлжэ, дулаанай амисхалые хүлеэжэ ядаһаншуу бирсайжа харагдана. Байд гээд лэ баруун урдаһаа һулаханаар һалхилхадань, үрэжэлтэ газарай нойтон хүрьһэнэй үнэр жэгтэй гоёор хамар сорьёно.

— Модоной гүлгэн эртүүр задархань гээшэл ха. Хабарнай дулаан, яһала һайн байхань`аалтай. Бидэ энэ хабартаа һайнаар бэлдээбди. Байгша ондо заабол баян ургаса ургуулхын тула ехэ ажал хэгдээ даа. Илангаяа сабшалангай ургаса дээшэлүүлхыел оролдообди, —гэжэ Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой түрүүлэгшэ Л. С. Трифонов хөөрөө һэн.

Үнгэрһэн зургаан жэлэй туршада ган гасуурһаа уламжалан, биратай ургаса хуряажа абаагүй республикын олонхи ажахынуудай механизаторнууд, луговодууд энэ жэлдэ оросоһо тарянай, үбһэ ногооной баян ургаса заабол ургуулхын түлөө аһан шадалаараа оролдожо ажалаа. Арбадахи табан жэлэй туршада сабшалангаа эзэн ёһоор хандажа, үрэжэлыечь һайжаруулаад, хэды дахин уһалһан луговодууд, лугомелиоративна отрядууд гектар бүриһөө горитой ехэ ургаса хуряажа абаһан байха. Жэшээлбэл, энэл «Искра» колхоздо үнгэрһэн табан жэлдэ уһалагдадаггүй газарайнь гектар бүриһөө 24 центнер үбһэн суглуулагдаа юм. Тиихэдэ эндэхи дүршэлтэй луговод Петр Павловай даажа абаһан сабшалангай гектар бүриһөө 30 центнер үбһэн сабшагдажа, һурилэгдөө һэн.

Үбһэ ногооной баян ургаса ургуулхын тула тус колхозой луговодууд жэл бүри сабшаландаа гектарай 10—15 тонно наг шэбхэ гаргажа, минеральна утэгжүүлгэ ехээр оруулдаг гуримтай. Тиихэдэ бүхы сабшалангаа булуур станцяар таһалгаряагүй гэхэ гү, али февраль һараһаа үбһэ хуряалгын эхилтэр уһалдаг заншалтай.

Дурсагдагша ажахы ниитынгээ адууһа малые бардам хүрэхэ шэмэтэй үбһэ тэжээлээр хангахын тула луговодуудай тусхай табан звено байгуулжа, сабшалан болон хэрэгтэй машина, техникэ даалгажа үгэһэн юм. Эдэ звенонууд ажахын тоосооной гуримаар ажалладаг тула түлбэреэ ургасынгаа зэргээр абадаг гуримтай.

Шэмэтэй тэжээл ехээр нөөсэлхын тула тус колхоз хоёрдохи жэлээ намарай хара таряа ургуулна. Тиигэжэ нажарай эхиндэ нилээд үндэрөөр ургаһан хара тарялагаа сабшажа, ногооной витаминтай гурил гаргадаг юм. Мүн олон жэлэй ногооной ургаса эндэ яһала һайн байдаг. Малай тэжээл элбэгжүүлжэ, шанарыень һайжаруулһанайнь ашаар «Искра» колхозой үнеэдэйнь һү шэмэ бусад ажахынуудта орхоно 1,5 дахин дээшэ байдаг юм. Тэрэшэлэн эндэ үүсэлэгдэхэ малынь түргэнөөр, һайнаар шахагдана.

Дээрэ дурсагдагша колхоз город шадар оршодог һаань, Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхоз республикын эгээл заха холын ажахы гээшэ. Зүгөөр энэ һайжаруулагдаһан сабшалангынь жэл бүри 200—300 гектараар үргэдхэгдэнэ. Нёдондо эндэ бүхыдөө 40 мянга гаран центнер үбһэн хуряагдаа һэн. Ногооной ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Г. Цыдыповэй хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отрядай гэшүүдэй оруулһан хубита ехэ юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын ажахынууд ниитынгээ адууһа малда элбэг тэжээл бэлэдхэхын тула сабшалангайнгаа ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулна. Мүнөө сабшалангһаа бүхы тэжээлэйнь гурбанай хоёр хуби абтана. Илангаяа Баргажанай, Хурамхаанай, Кабанскын, Улаан-Үдын болон бусад районуудай ажахынуудта сабшалангаа үрэмдэмэл худагай уһаар, нүүдэл булуур станцяар уһалуулжа, витаминтай ногооной гурил, шэмэтэй үбһэ, сенаж ехээр нөөсэлнэ. Тэрэшэлэн олон жэлдэ туршагдаһан сортын ногооной үрэһэ таридаг гуримтай. Мүнөө үелэ республика доторнай бүхыдөө 300 мянга гаран гектарта сабшалан нэмжынэ. Түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые зэргэсүүлэн харахада, сабшалангаа эзэн ёһоор ашагладаг колхоз, совхозууд малай тэжээл элбэгжүүлхэ талаар хараалһан зорилгоёо жэнщэлгүй бэелүүлнэ.

Олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ абажа харабал, сабшалангаа оньһожоруулагдамал звенонуудта даалгахада ургасань хараа байса дээшэлжэ, үбһэ тэжээл ехээр абтана. Жэшээлбэл, Хориин районой Хасууртайн совхозой Михаил Шевченкын хүтэлбэрилдэг бригада үнгэрһэн табан жэлдэ гектарай дунда зэргээр 43 центнер үбһэ сабшажа һурилһэн байна. Энэ эгээл ехэ дүн гээшэ. Тус бригадын гэшүүд эрхим амжалта түйлахын тула жэл бүри сабшалангаа жэглэлжэ, табан зуу шахуу гектарые утэгжүүлхэ, уһалхаһаа гадна, ногооной һайн үрэһэ таридаг заншалтай. Эндэ онсо тэмдэглэлтэйнь юуб гэбэл, механизаторнууд хабарһаа нажарай тэн болотор сабшалангаа гол горхоной уһаар, мүн булуур станцяар таба-зургаа дахин уһалуулна. Энэ хабартаа саһанай үшөө хайлажа соохорлоодүй байхада, тус бригадын гэшүүд һайрам тогтоохо хүдэлмэреэ ябуулжа захалһан юм. Тодорхойлбол, уһа залаха һубаг, хаһаабуудые сэбэрлэжэ, саг зуурын хаалтануудые хэһэн, мүн сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөжэ тарааһан байна. Байгша ондо Хасууртайн совхозой луговодууд гектарай дунда зэргээр 45 центнер үбһэ суглуулжа абахаар зорилго хараалһан байха юм.

Дундаршагүй баялиг болохо газартаа эзэн ёһоор хандадаг хүнүүдэй хэзээдэшье баян ургаса хуряажа абадаг байһыень эдэ баримтанууд элеэр гэршэлнэ. Тиибэшье һаа, олохон ажахынуудта энэ түрүү онол арга, дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Жэшээлбэл, Хориин, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын районуудай зарим ажахынууд хабартаа сабшалангай үрэжэл һайжаруулха, уһалха хүдэлмэреэ саг соонь эмхидхэжэ ябуулаагүй, унжагайржа үнэтэ сагаа миил алдаа. Эндэ булуур станцинуудынь оройхон болотор хүдэлгэгдөөгүй.

Тиихэдэ республика доторнай һаяхан эмхидхэгдэһэн «Бурятсельхозхимия», «Бурятсортсемпром», нэгэдэлнүүдэй сабшалантай ургаса дээшэлүүлхэ талаар оруулһан хубита тон бага байһаар. Районуудай ажахынуудай сабшалангай үрэжэл балайшье һайн бэшэ юм. Тиимэһээ жэл бүри наг шэбхэ гаргажа тараадаг гээшэ. Мүн минеральна утэгжүүлгэтэй холигдоһон торф ехээр хэрэглэдэг болоо. Кабанскын райондо һүүлэй хэдэн жэлэй туршада минеральна утэгжүүлгэтэй холигдоһон торф горитой ехээр бэлэдхэгдэжэ, поли, сабшаланда зөөгдэнэ. Мүнөө үедэ гансахан «Шергинский» совхоздо дүшэ шахуу мянган тонно органическа утэгжүүлгэ бэлэдхэгдэнхэйшье һаа, автомашина, тракторнуудай дутамагһаа уламжалан булта поли дээрэ зөөжэ гаргагдаагүй обоолоотой хэбтэнэ. Мүн Ойморой совхоздошье иимэ байдал тохёолдонхой. «Бурятсельхозхимия» нэгэдэл үбэлэй үедэ машина, техникээр гүйсэд хангаагүй дээрэһээнь иимэ тулюур байдал ушараа.

—Хүсэмнай бага. Бүхы ажахынуудай эрилтэ хангаха аргагүйбди. Мүнөө табанай нэгэ хуби болохо ажахынуудай эрилтэ дүүргэнэбди. Гүйсэд дүүрэн хүсэндөө орохомнай үшөөл удыхэн ха,—гэжэ «Бурятсельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. Д. Моглоев хөөрэнэ.

Тус нэгэдэл эмхидхэгдэһээр жэл болобошье, ажахынуудай эрилтэ хангахаар шадалгүй байхань гайхалтай. Республикын ажахынуудай механизаторнууд, луговодууд «Бурятсортсемпром» нэгэдэлһээ туһаламжа хүлеэһээр үнинэй. Теэд тус нэгэдэлынь эдэнэй эрилтэ хангахаар ногооной тэжээлэй ургамалнуудай үрэһэ хүсэд хүрэхөөр үйлэдбэрилнэгүй. Һаамхай үнеэ, гахай олоор үсхэбэрилдэг Кабанскын районой ажахынууд белогоор элбэг горохой хүрэнгэ оложо ядашоод байна. Малай тэжээл элбэгжүүлхэ талаар хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулжа захалһан колхоз, совхозуудтаа республикын Хүдөө ажахын министерство ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй. Жэшээлбэл, Дүтэлүүрэй совхозой тэжээл үйлэдбэрилхэ цех тусхай трактор, машинаар хангагдаагүй байһаар. Ажахын луговодуудай хэһэн захил мүнөөшье дүүргэгдэнэгүй. Энээнһээ уламжалан тус цех шэнэ газар элдүүрилхэ хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулха аргагүй.

Газартаа эзэн ёһоор хандажа, үрэжэлыень һайжаруулжа, уһалжа, ургасыень гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абабал, хэзээдэшье ехэ тэжээл нөөсэлэгдэхэ гээшэ. Энэ гансашье механизаторнууд, луговодуудай бэшэ, мүн мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөөдэрэйнь шухала зорилго мүн.

М. РЫБАКОВ,
манай штатнабэшэ корр.

АЖАЛАЙ БААТАРШАЛГЫН ЗАМ

ХАРААЛАГДАҺАН БОЛЗОРҺОО УРИД

Байгалай эрьедэхи хабсагай соогуур ходоро малтагдаха дүрбэн тоннелиин түрүүшынхинь бэлэн болохо дүтэлөө гээд ТАСС-ай корреспондент мэдээсэнэ. В. Шестерниинэй хүтэлбэрилдэг участогай проходчигуудай миил хэдыхэн метр хабсагай малтахань үлөө.

Тындэ — Беркакит лини дээрэ Наторненско тоннелиие болзорһоо жэл урид барижа дүүргээд, проходчигууд эндэ ерэһэн байна. Тэдэнэр габшагай ажалаа эндэшье үргэлжэлүүлһээр. Зүгөөр тэдэнэр орёо хүшэр олохон асуудалнуудые шиидхэхэ болоно. Тоннель малтаха тад ондоо арга хэрэглэнэ.

Эндэхи забойн талмайнь 120 гаран дүрбэлжэн метр юм. Зүгөөр иимэ эрхэ байдалда тоннель малтагшад хүдэлмэриие түргэдхэхэ арга олоһон байна. Главтоннельметростройн техническэ бюрогой конструкторнуудтай хамта үрэмдэлгын бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ нарижуулан һайжаруулагдаһан байгаа. Энэнь урда абтаһан социалис уялгануудые шэнээр хаража үзэхэ арга олгоо һэн. Хараалагдаһан болзорһоо урид июниин эсэс тээшэ түрүүшын тоннель малтажа дүүргэгдэхэ ёһотой.

Северобайкальск,
Буряадай АССР.

ШЭНЭ ХҮСЭН НЭМЭБЭ

Байгал-Амарай түмэр замай ерээдүйн Икабья станциин нэрэ эвенк хэлэнһээ «ехэ уһан» гэжэ оршуулагдадаг юм. Һараһаа үлүүтэйхэн сагай саада тээ энэ багахан тосхон үнэхөөрөөшье «эрьеһээ халиба». КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бүхэсоюзна комсомолой отрядай 300 гэшүүн тайгын энэ горхондо ерээ.

БАМ-ай Шэтын участок дээрэхи ВЛКСМ-эй ЦК-гай штабай начальник В. Турко ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ хэлээ:

— Отрядай командир В. Степаннишевай толгойлдог модо отологшодой бригада түмэр замай табигдаха газарые бэлэн болгоо. Икабья. Чара, Кемен, Олондо болон бусад гол мүрэнүүд дээгүүр түмэр хүүргэнүүд мэнэ һаяар баригдажа дүүргэгдэхэ байна.

Икабья,
Шэтын участок.

ТЫНДЫН БАРИЛГАШАДАЙ БЭЛЭГ

«Амаралтада хэрэгтэй эд бараан» гэһэн магазин хадаа зунай амаралтын хаһые угтуулан городой хүн зондо Тындын барилгашадай хэһэн бэлэг болоно. БАМ-ай ниислэлэй худалдаа наймаанай тусхай шэглэлтэй гушадахи предприяти болоно гээд, ТАСС-ай корреспондент дамжуулна.

Барилгашадай олохон бүлэнэр зундаа тайгада, гол мүрэнүүдэй үзэсхэлэн гоё эрье дээрэ амарха дуратай байдаг. Хотын спортивна талмайнууд дээрэшье хүн зон олон байдаг болоо. Аяншалагшад, загаһа бариха дуратайшуул, амаралтада байһан хүнүүдтэ хэрэгтэй бүхы юумэн шэнэ магазинда бии. Түмэр замай Түбэй участогай һуурин тосхонуудта зунай амаралтын эд бараа мүн лэ ехэ дуратайгаар худалдан абадаг юм. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд бүхы тосхонуудаар ябажа, наймаа эмхидхэдэг байна.

Тындэ,
Амарай область.

ТҮМЭР ЗАМАЙ ХҮҮРГЭНҮҮД

Туранай шэлын гүнзэгы хабшал хүмэг дээгүүр түмэр замай гурбан хүүргын баригдахада, Амарһаа Тындэ хүрэтэр урда урдаһаа дабшажа ябаһан барилгашад булад замуудые эршэмтэйгээр бодхоохо аргатай болохо. 51-дэхи мостоотрядай мэргэжэлтэд тон орёо эрхэ байдалда оёоргүй хабшал дээгүүр хүүргэнүүдые болзорһоонь урид хабсаргаһан байна.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хүүргэ барилгын түрүү арга амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ гээд ТАСС-ай корреспондент тэмдэглэнэ. Энээнэй ашаар БАМ-ай Зүүн участок хараалагдаһан болзорһоо бүри урид ашаглалгада тушаагдаһан байна. Тиигэжэ Хойто Транссибай оршондохи байгаалиин баялигуудые үргэнөөр ашаглажа эхилхэ арга бии болоо. Комсомольск шадар Амар мүрэн дээгүүр түмэр замай томо хүүргээр Номгон океанай эрьенүүд тээшэ ашаатай поезднууд таһалгаряагүйгөөр ябана.

Хабаровск.

КУКЛАНУУДЫЕ ЭЛЬГЭЭБЭ

Беркакидай түмэр замшадай «Маяк» гэһэн соёлой байшанда Москваһаа юумэн ерэжэ, театрай студиин эдир артистнуудые ехэтэ баярлуулба. Бүхэроссин театральна бүлгэмэй хүдэлмэрилэгшэд ород арадай онтохонуудай геройнуудые һажаажа бүтээһэн куклануудые тэдэнэртэ эльгээһэн байна.

«Гурбан жэлэй саада тээ тус коллектив эмхидхэгдэһэн байтаа гээд ТАСС-ай корреспондент бэшэнэ. Тиихэдэ «Гуси-лебеди» гэһэн түрүүшынгээ зүжэгэй куклануудые үхибүүд өөһэдөө оёо һэн. Театрта дуратай гушаад үхибүүд студида ябадаг.

Гансашье Беркакидта бэшэ, мүн Золотинка, Серебренный Бор тосхонуудта, Нерюнгри хотодо кукольна театрай эдир артистнуудые мэдэдэг болонхой. Мүнөө артистнууд зунай гастрольдо бэлдэнэ. Амаралтынгаа үедэ тэдэнэр Бага БАМ-ай барилгашадые бэлиг шадабаритайгаа танилсуулха юм.

Беркакит,
БАМ-ай центральна участок.

ТҮМЭР ЗАМ ДЭЭРЭХИ ШЭНЭ ТОСХОНУУД

Байгал-Амарай түмэр замай карта дээрэ таба-долоон жэлэй саада тээ Звёздно, Магистральна, Ния, Улькан, Кунерма тосхонууд бии болоо һэн. Бүтүү шэрэнги тайга соо түрүүшын барилгашадай майхангуудай орондо гэрнүүд бодожо эхилээ. Бүхэли үйлсэнүүд, столово болон клубууд, һургуулинууд ба больницанууд, хилээмэ баридаг газар ба магазинууд спортивна залнууд ба стадион һүүлдэ бии болоо.

Саг үргэлжын тосхонууд түмэр замай барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха, тэрэнэй оршон тойронхи байдалые ашаглаха талаар онсо удхатай болоһон байна. Тэдэнүүдэй зарим ерээдүйн саг үргэлжын станцинууд баригдана. Ленинскэ комсомолой 63 жэлэй ойн баярта тэдэ станцинууд ашаглалгада үгтэхэ зэргэтэй.

Саг үргэлжын һуурин тосхонууд Кунерма тосхонһоо бэшэниинь архитектурна түхэл маягаараа адлирхуу юм.

Таюр, Ния, Киренга, Улькан тосхонуудта дүрбэн ба хоёр дабхар нэгэ янзын гэрнүүд силикатна хирпиисээр баригдана.

Түмэр зам дээрэхи бүхы һуурин тосхонуудһаа Кунерма тосхон онсо илгардаг юм. Тэрэ һүүлдэ баригдажа эхилһэн. Тиимэһээ түмэр замшадай хүсэл болон эндэ газарай ехээр хүдэлдэг байһые анхаралда абажа, юһэн дабхар гэрнүүдые бодхооно.

БАМ-ай барилгашад Ленэһээ Кунерма хүрэтэр нэтэрүү шангаар ажаллана. Тэдэнэр 1981 оной октябриин 29 болотор тус участогые саг үргэлжын ашаглалгада үгэхэ гэһэн нэгэл хүсэлтэй. Тэдэнэй энэ хүсэлөө нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ байһанда батаар этигэмээр. Юуб гэхэдэ, БАМ шадарай барилгануудта халуун зүрхэтэй, хаба зоригоор түгэс хүнүүд ажаллана бшуу. Тэдэнэй тоодо, жэшээлхэдэ, Кунерма станци дээрэ хүдэлжэ байһан олохон коллективүүд ороно. Тиихэдэ Байгалай дабаан шадар хүдэлдэг модошо дархашуул И. Скрипников, П. Алборов гэгшэдэй бригадануудай ульгэр жэшээ эндэ дурдамаар. Гадна Донской СМУ-гай В. Бочаровай, СМП-391-нэй В. Гусятниковай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригаданууд БАМ-ай баруун участок дээрэ ехэл амжалта түйлажа байнхай.

(ТАСС).
Усть-Кут — Кунерма.

МОНГОЛОЙ СОЁЛОЙ ҺАЙНДЭР

Советскэ Союзда нээгдэхэеэ байгаа МНР-эй соёлой үдэрнүүд Монголой Арадай революциин илаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдана. Тэрээндэ хабаадахын тула Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын оршо, МНР-эй соёлой министр Д. Цэвэгмид түрүүтэй делегаци Москва ерэнхэй. Июниин 9-һөө 18 болотор бүхы союзна республиканудта үнгэргэгдэхэ үдэрнүүдэй программа удха түгэлдэр, элдэб янзын байха юм. Совет-монгол хани барисаанай үдэшэнүүд, социализм байгуулха замаар аха дүү арадай түйлаһан амжалтанууд тухай лекци болон хөөрэлдөөнүүд, МНР-эй уран бэлигтэнэй мэдээжэ коллективүүдэй болон гүйсэдхэгшэдэй концертнүүд болохо юм. Совет харагшад Монголой фильмүүдэй долоон хоногой үедэ һүүлэй жэлнүүдэй уран һайханай болон баримтата эрхим фильмүүдтэй танилсаха байна. Тэдэнэй тоодо СССР-эй болон МНР-эй киногой хүдэлмэрилэгшэдэй буулгаһан «Монголой үндэр огторгой» гэһэн фильм бии

Монгол ба совет уран зураашадай бүтээлнүүдэй «Хани барисаанай замаар» гэһэн хамтын выставкэ, номууд болон грампластинкануудай выставкэ үнгэргэгдэхэ. Харалгын үедэ Монголой литературын үдэрнүүд, театрай олониитын уулзалганууд, хоёр ороной Композиторнуудай холбоонуудай правлениинүүдэй секретариадуудай хамтын заседани, «Монголой болон түбэй Азиин соёл ба искусство» гэһэн научна конференци үнгэргэгдэхэ байна.

Совет олохон хүгжэмтэ коллективүүд болон гүйсэдхэгшэд харалгые угтуулан һонирхолтой үдэшэнүүд болон программануудые бэлдэһэн байна. Жэшээнь, Киргизэй арадай инструментнүүдэй оркестр ба Туркмениин симфоническа оркестр мүнөөнэй монгол композиторнуудай бүтээлнүүдые гүйсэдхэхэ, харин Таджигай «Лола» ансамбль харагшадые монгол хатар танцатай танилсуулха юм. Казахстанай, Буряадай, бусад республиканудай театрнууд МНР-эй уран зохёолшодой зохёолнуудаар зүжэгүүдые табиха байна.

(ТАСС).

НЭБТЭРҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮБҮҮД

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

Политическэ-hуралсалай хүгжэлтэдэ, марксизм-ленинизмын hургаалые, КПСС-эй XXVI съездэй шиидхэбэринүүдые нэбтэрүүлэн ойлгуулха хэрэгтэ политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдэй үүргэ тон харюусалгатай.

Республика соомнай политическэ гэгээрэлэй 41 штатна кабинет, тэрэ тоодо партиин комитедүүдэй 22 кабинет, тиихэдэ нийтын гуримаар хүдэлдэг 70 кабинет бии юм. Тэдэнэй олонхинь марксистско-ленинскэ hуралсалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта эдэбхитэйгээр туhалдаг юм.

Туhаламжа абахын тула пропагандистнар нэн түрүүн политгэгээрэлэй кабинет ошодог гээшэ. Тэндэ хэрэгтэй номуудые шэлэн абадаг, районой, республикын, предприятиин хүдэлмэриин дүнгүүдтэй танилсадаг, хэшээлнүүдые эмхидхэн үнгэргэлгээр зүбшэл заабаринуудые абадаг.

Кабинедүүдэй хүдэлмэрилэгшэд hуралсалай болон календарна түсэбүүдые бэлдэдэг, пропагандистнарай семинарнуудые эмхидхэдэг, политическэ hуралсалай ябасые хинан шалгадаг.

Политическэ гэгээрэлэй hайнаар хүдэлдэг кабинедүүд гэбэл, КПСС-эй Кабанскын райкомой (даагшань Н. Е. Константинова), Захааминай райкомой (С. А. Тармаев), Улаан-Үдын Ленинэй райкомой (А. З. Пострыгань), Загарайн районой (Б. О. Дулмажапов), Зэдын районой Өөрэй совхозой парткомой, Прибайкалиин районой Сэлэнгын модоной баазын парткомой гэхэ мэтэнүүд болоно. Эдэ кабинедүүдэй хүдэлмэрилэгшэд үзэл бодолой, теориин талаар партийна ба комсомолой эдэбхитэд, пропагандист мэргэжэлтэд нарн[illegible]

[illegible] жуулга тухай саг үргэлжын анхарал хандуулдаг, тэдэнтэй холын харагатайгаар хүдэлжэ hургадаг, түрүү дүй дүршэл нииталдэг, туhаламжа үзүүлнэ. [illegible] КПСС-эй райкомой бюрогой заседанинуудта [illegible] партийна организацинуудай тоосоонуудые шагнадаг.

Жэшээнь, партиин Захаминай районой бюро дээрэ «Үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэрые hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолhоо үндэhэлэн политическэ, экономическэ ба комсомолой hуралсалые эмхидхэхэ талаар [illegible] совхозой парткомой хүдэлмэри тухай», «Захаменскын [illegible]» гэhэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

hүүлэй үедэ полит-гэгээрэлэй дэргэдэ пропагандистнарта [illegible]

Захааминай районой Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай кабинедэй (даагшань В. П. Кочелева) хүдэлмэрые тэмдэглэ[illegible]хэ хэрэгтэй. Пропагандистнарта хэрэгтэй болодог политическэ, методическэ литература, тематическэ альбомууд, саг үргэлжэ шэнэлэгдэжэ байдаг нютагай материал, тоо баримтанууд [illegible] байдаг. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула», «Коммунистнууд [illegible]» гэhэн стендүүд бии.

Кабинедэй дэргэдэхи справочно-мэдээсэлэй түбтэ түсгаар хэрэгтэй бишыхан столнууд дээрэ агитатор, политинформатор [illegible] шээлнүүд үнгэрдэг. hарадаа хоёр дахин партийна ба комсомолой эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар политическэ hуралсалай ябаса шалгагдадаг.

Тус кабинедэй хүдэлмэрилэгшэд политическэ hуралсалые эмхидхэхэ талаар Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай партийна организациин дүй дүршэлые согсолжо, районой «Ажалай туг» газетын хуудаhанууд дээрэ hуралсалай жэлэй үедэ нэгэ дахин толилдог.

Зүгөөр полит-гэгээрэлэй зарим кабинедүүд мүнөөдэрэй эрилтэдэ хүрэмөөр үшөө хүдэлэнгүй. Партиин Түнхэнэй, Баргажанай, Бэшүүрэй, Зэдын, Прибайкалиин, Гусиноозерскын, Хойто-Байгалай райкомуудай полит-гэгээрэлэй кабинедүүд пропагандистнартай hулаар хүдэлнэ, эрдэм номой, методическэ мэргэжэлэй дээшэлүүлхэ тухай [illegible]

Тиимэhээ полит-гэгээрэлэй кабинедүүд партийна эхин организацинуудта үзүүлдэг туhаламжаа бүри эршэдүүлхэ зэргэтэй. [illegible]

Пропагандистнартай үнгэргэдэг семинарнууд тэдэнэй эрдэм болодоо тодорхой туhаламжа хүргэхэ ушартай гээшэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ пропагандистнай өөрын зохёохы түсэбүүдые табидаг болонхой. [illegible] Методическэ совед[illegible] пропагандистнуудые шудалха[illegible]

hуралсалай hаяхан дүүрэhэн жэлдэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые шагнагшад шудалаа hэн гээшэ. Тэдэнние шудалалга ерэхэшье жэлдэ үргэлжэлхэ. Полит-гэгээрэлэй кабинедүүд үнгэрэгшэ жэлэй дүй дүршэлые, дутуу дунданууды е хараадаа абан, пропагандистнарта, үзэл сурталай хүдэлмэриин бүхы эдэбхитэдтэ али болохо туhаламжа үзүүлхэ зорилготой.

Н. КОЛОКОЛОВА,
КПСС-эй обкомой Полит-гэгээрэлэй байшангай консультант.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хооронон

ГУШААД ЖЭЛДЭ hААЛИШАНААР

«Восточные Саяны» колхозой Таhархайн hү hаалиин фермэдэ Дари Жамбаловна Дарбалаева 33 жэлдэ hаалишанаар хүдэлжэ ганцашье колхоз соогоо бэшэ, бүхы районсойнгоо малшадай дунда хүндэтэй, суутай болоо юм. Энэмнай одоошье хара багаhаа хойшо хүшэр хүндэ ажал хэжэ, ёhотойл бүлад мэтээр хатуужаhан хүн шуу. Бүри багадаа трактористын туhалагшаар хүдэлhэн. Удаань Түнхэнэй МТС-дэ тракторнстын курс дүүргэжэ, трактор агтые жолоодохо үнэмшэлгэ абаhан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ, залуу басаган фронт мордоhон хүбүүдэйнгээ түлөө тракторта hууха баатай болоо бэлэй. Эдэ хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ Дари ажалдаа бүхы хаба шадалаа гаргажа хүдэлөө hэн. Залуу басаганда тракторнстын хүдэлмэри нилээд хүндэ hэн ааб даа. Теэд зориhоноо хиидэ табидаггүй басаган үдэр ошохо бүри дүршэжэ, hайн үрэ дүн түйлажа эхилhэн байгаа.

Дайнай hүүлээр фронтhоо эрэшүүлэйнгээ бусажа эхилхэдэ, Дари трактор агтынгаа жолоое тэдээндэ бусаажа, өөрөө hаалишан болоhон юм. Даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, нийтын ажалда эдэбхитэйгээр хандадаг, солбон шуран басагые нютагайнь коммунистнууд хараада абажа, партида орохыень зууршалhан байгаа. Тиигэжэ Дари 1945 ондо КПСС-эй гэшүүндэ абтаhан байна.

Тэрэ сагhаа хойшо Д. Ж. Дарбалаева коммунистын нэрэ дээрэ үргэн ябана, хододоол нүхэдэйнгөө үзүүлhэн этигэл найдабари габшагай шанга ажалаараа харуулна. Дари Жамбаловна хэдэн табан жэлдэ удаа дараалан амжалтатай hайнаар хүдэлжэ гараа юм. Мүнөө тэрэ hү hаалгаар арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарине дүрбэн жэл соо бэелүүлээд, хүндэтэ амаралтадаа гаранхай. Тиигэбэшье миин hуудаггүй, хүл хүнгэн, түрэл фермэдээ саг үргэлжэ ерэжэ, залуу hаалишадта туhалдаг, дүй дүршэлөө үгэдэг байха юм. Түрүү hаалишан амжалтата ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай. «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн хэдэн тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Дари Жамбаловна колхозой эрхим агитаторнуудай нэгэн юм. Тэрэ энэ партийна даабарияа тон харюусалгатайгаар дүүргэдэг. Мүнөө нютагайнгаа хүн зондо XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэтэ оролдожо ябадаг.

Б. БИРБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Ж. Дарбалаева.

Авторай фото.
Түнхэнэй район.

ХОНИШОД АМЖАЛТАТАЙ

Манай ажахы хэр угhаа хойшо ажалша бэрхэ, малшадаараа суурхадаг гээшэ. Энэшье жэл олохон хонишоднай ажалдаа горитойхон амжалтануудые түйлаа. Тэдэнэй дундаhаа Г. Г. Базаров зуун эхэ хонин бүриhөө 120,1 хурьга, Е. Р. Норбоева — 120,0, А. С. Санжанов — 102,7, И. Гуржапова 100,3 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Хамниин совхозой түрүү хонишод Георгий Базаров Елена Норбоева хоёр ганса Захаамин соогоо бэшэ, харин республика доторoo мэдээжэ болонхой. Эдэ нүхэднай жэл бүри хонин бүриhөө хурьга абадаг юм.

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ тэдэнэр шэн зоригтойгоор оролсожо, ёhотойл ажалай баатаршалга харуулаа бшуу. Тэдэнэй түйлаhан амжалтануудые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнээ. Георгий Галданович нёдондо жэл ВДНХ-гай бронзо медаляар ба үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа hэн. Харин энэ жэлдэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртэбэ. Елена Ринчиновна Норбоевагай энгэртэ Арадуудай Хани барисаанай орден яларба.

С. ЦЫБЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Совет орон дотор

БҮХЭСОЮЗНА КОМСОМОЛОЙ ОТРЯД БАМ-да

УРГАЛ, (Хабаровска хизаар). Бүхэсоюзна комсомолой отрядай гэшүүдые асарhан поездые Ургал тосхоной хүн зон баглаа сэсэгүүдээр угтаба. 300 гаран залуу түмэр замшад — Украинын, Поволжиин, Белоруссиин түлөөлэгшэд Ургал — Комсомольск-на-Амуре гэhэн лини дээрэ хүдэлхэ байна.

БАМ-ай барилгын эхилhэнhээ хойшо Алас-Дүрнын хизаарай экономико эршэмтэйгээр хүгжөөгдэнэ. Мүнөө жэлдэ түмэр замшад 1 миллион тонно ашаа зөөхэ байна.

Станционно албануудые хүсэд дүүрэнээр бүридхэхэдэ, түмэр замай 300 километрэй участогые ашаглалтада оруулхада, залуу мэргэжэлтэд туhалха юм.

СОВХОЗДО ТУhАЛНА

КАЛУГА. Калужска областиин К. Циолковскиин нэрэмжэтэ совхоздо депутадуудай үүсхэлээр хамтаараан хэрэглэхэ малай байра барая юм. Газаагаа хото хорёогүй гэрнүүдтэ ажаhуудаг 200 шахуу бүлэ тэндэ малаа байлгаха аргатай.

Арадай hунгамалнууд хубиин хамhабариин ажахынуудта ехэ анхаралаа хандуулдаг юм. Тэдэнэй дурадхалаар үхэр мал адуулха hайн бэлшээри үгтөө hэн. холимог тэжээл худалдадаг болоо.

Совхоз овощ тарилгаар мэргэжэнхэй юм. Гэбэшье хүн зондо туhалхын тула гахайн фермэ тусгаар эмхидхээд, тэндэhээ хэдэн зуугаад поршоонхо худалдаа.

Совхозой туhаламжаар hүүлэй үедэ зуугаад бүлэ үнеэтэй болоо. Хубиин хамhабариин ажахынууд мяха, hү ба бусад продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар горитой туhа нэмэри болоно.

ХҮДӨӨГЭЙ ЦЕХЭЙ АШАГ ҮРЭ

ОРЕНБУРГ. «Оренбурггазпром» нэгэдэлдэ хүдөө ажахын таhагай начальник, зоотехник, агроном гэhэн шэнэ тушаалнууд бии болонхой. Нютагай хамhабариин ажахын жэлhээ жэлдэ ургажа, үргэдэжэ байhанhаа иимэ тушаалнууд бии болгогдоо.

Эндэ гахайн, хониной, эбэртэ бодо мал шахан таргалуулгын, галуунай фермэнүүд, зүгын ажахы бии юм. Хүдэлмэришэдэй гуйлтаар адуунай фермэ байгуулагдаа hэн. Мүнөө тэндэhээ 1500 литр сэгээ абадаг болонхой.

Хүдөөгэй цех ашаяа харюулжа эхилээ. Жэлэй эхинhээ хойшо эндэ мянга гаран гахай, 300 гаран хонин, 6 мянган нугаhан үсхэбэригдөө.

ЕХЭ ПРОДУКЦИ АБАДАГ БОЛОХО

РОСТОВ-на-ДОНУ. Ростовско областиин Луначарскиин нэрэмжэтэ совхозой тусхай шэглэлтэй бригаданууд мүнөө жэл тэжээлэй ургамалнуудые хүрдохёо тарижа эхилбэ. Тэжээлэй полиин хара тариянай зарим хубиие хуряаhанайнгаа удаа тарилгын агрегадуудые поли дээрэ дахинаа гаргаа.

Ажахыда хүсы үбhэ, ешмээн, горохой холисо, холимог силос ехээр бэлэдхэжэ абахые хараална. Тэжээлэй морхооб, тыквэ, тэжээлэй капуста гэхэ мэтэ шэнэ ургамалнууд малай рационой шэмые горитой нэмээхэ байха.

— Үбhэ тэжээл бардам ехээр бэлэдхэжэ, мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые 20-ёод процентээр дээшэлүүлхые шиидэнхэйбди,— гэжэ совхозой директор В. Дикий хэлэнэ.

Мүнөө ажахыда үдэр бүри дунда зэргээр пүүд hү hаана, малай шэгнүүрые килограмм шахуутаар нэмээнэ. Нютагай малшад 500 гаран тонно эрхим сортын продукци тушаан абалгын пунктнуудта эльгээжэ, гүрэндэ мяха худалдаха 9 hарынгаа даабарине дүүргэнхэй.

Черкасска областиин малшадай үүсхэлые дэмжэн, Доной түрүү ажахынууд энэ табан жэлдэ мяха ба hү хоёр дахин ехээр абахые хараална.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДЫЕ ТОЛЛОНО

ТЫНДЭ (Амарай область). Түсэбөөр хараалагдаhан болзорhоо урид БАМ-ай ниислэлэй 150-яад бүлэ шэнэ гэрнүүдтэ орожо толлобо. Барилгашад юhэн дабхар хоёр гэр графигаар хараалагдаhанhаа хахад жэлээр урид ашаглалгада тушаагаа юм.

Социалис Ажалай Герой А. Гусевай бригада ба Главмостстройн бусад коллективүүд эдэ гэрнүүдые бариhан байна. Түмэр замшадтай зүбшэн табигдаhан графигай ёhоор Москвагай барилгашад байрын гэрнүүдэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд болон материалнуудые саг болзортоо Тындэ эльгээгээ. Мүнөө тэдэнэй hүүлшынхинь хабсаргагдажа дүүргэгдэхэеэ байна.

— Июниин дүүрэтэр юhэн дабхар үшөө хоёр гэрэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд эльгээгдэхэ байна,—гэжэ БАМ дээрэхи барилгын талаар Главмостстройн таhагай начальник Д. Симоненко хэлэнэ. — Саашадаа городто гансал 16 дабхар байшангууд баригдадаг болохо юм.

АРАДАЙ АРТИСТДА — КОЛХОЗОЙ ШАН

ЯНТИКОВО (Чувашай АССР). Чувашай «Советская Россия» колхозой баталhан «Колос» гэhэн шан СССР-эй арадай артистка Вера Кузьминада барюулагдаба. Чувашай драмын академическэ театрай филиал районой соёлой байшанда нээгдэнхэй юм. Тэрэнэй сценэ дээрэ түрүүшын дөөгэй темээр табигдаhан зүжэгүүдтэ мүнөө үеын эхэнэрэй ролиие эрхим hайнаар гүйсэдхэhэнэй түлөө тэрэ тиряашадай хүндэтэ шанда хүртэбэ бшуу.

Октябриин сасуутан, автономито республикын үндэhэнэй коллектив хэдэн филиалтай юм. Тэндэ hара бүри театрай үдэрнүүд үнгэргэгдэдэг, актернууд арадай коллективүүдые шефтээ абанхай. Зүжэгүүдые табихадаа, шэмэглэн гоёоходонь, тэдэнэртэ туhалдаг юм. Шефүүд хүдэлмэри hайнаар ябуулhанайнь түлөө ВЦСПС-эй ба СССР-эй Соёлой министерствын Улаан туг hаяхан театрта барюулагдаа.

(ТАСС).

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент Фёдор Сорокиной буулгаhан энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай нэхэгшэ комсомолка Галина Лещевае харанат. Урагшаа hанаатай, шударгы бэрхэ энэ басаган хэдэн жэлэй туршада нэхэгшээр хүдэлхэ зуураа, мэргэжэлэйнгээ нюусануудтай танилсажа, дүй дүршэл ехэтэй болонхой юм. Үнгэрhэн жэлэйнгээ даабарие тэрэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ, цех доторхи социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй зэргэдэ орохон байха. Байгша оной түрүүшын кварталай түсэбые 107 процент дүүргэжэ амжаа. Галина Лещева шэнэ табан жэлэй туршада эршэмтэйгээр хүдэлжэ, эрхим амжалта түйлахаар зоригжонхой.

ТҮЛГЭШЭД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Саяан уулын орьёл торьёл ууланuудай саана оршодог жэгтэй hэрюун агаартай Аха нютагта ажал хэрэгээрээ алдаршаhан түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэрэй тоодо «Коммунизм» колхозой суута хонишод Халзан Хамаевич, Долгор Раднаевна Мунконовтон болоно.

Эдэнэр утай малша зоной үхибүүд hэн тула хара багаhаа адууhа мал харууhалжа дүршэhэн байха юм. Айл болоhон сагhаа хойшо hарлаг үхэрэй гүүртэдэ ажаллажа, нийтынгээ баялигые арьбадхалсажа ябаа. Олон жэлэй хугасаада hарлагшье, монголшье үүлтэрэй орёо дошхон үнеэдые харууhалдаг hэн. Тиихэ үеэр үхибүүдынь нарай багануд байгаа. Тэдэнээ хээрэ абажа, hарьдагай хормойдо майхан соо аадар бороое, аяма халууе үнгэргэдэг бэлэй.

Энэ жэлэй үбэлжэлгые ажалша бүлэ Жаханаа hууриндаа үнгэргэжэ, үзүүр хүхэ ногоондо эмэ түлгэнүүдээ бүрин hайнаар гаргаба. Мүн энэ колхозой хонишон, социалис мүрысөө үүсхэгшэ Ф. Б. Габанов 100 эхэ хонин бүриhөө 108 хурьга абажа, Аха нютагтаа түрүүшынхэе ехэ амжалта түйлаба.

Хабарай нэгэ шэмэрүүншэг хүйтэн, хагсуу hалхитай үдэр Халзан Мунконовой отара хүрэхөөр зорижо hарабабди. hарьдагай оройhоо эхи абаhан бишыхан Жаханаа горхоной эрьедэ малай байранууд, малшадай гэрнүүд харагдаба. Шэнэ томохон гэрэй газаахи хорёо соонь томошог hүри обёорогдобо. «Бэрхэ, нөөсэтэй малшад байна. Эдэндэ ямаршье хагсуу аюултай бэшэ» гэhэн бодолдо абтаhаар гэртэ оробобди. Гэрэй эзэд үгы, булта ажалдаа байба. 3—4 бишыхан үхибүүд наадажа, шаг шууяа татажа байhанаа номгорбо хэбэртэй. Халзан Долгор хоёр олон үхибүүдтэй, үнэр баян айл юм.

Уданшьегүй Долгор Раднаевна хонидоо тууhаар ерэбэ. Хабарай хагсуу hалхинда хүрин-улаан шарайтай болошоhон, хүдэр шамбай бэетэй, дунда наhанай эхэнэр байба.

— Ажалнай бараг hайн даа. Хониднайшье өөдэргэн. Тамир hулатай зарим хурьгадаа газаагаа үлеөжэ, тусгаар эдеэлүүлнэбди. Бэшэнүүднай бэлшээридэ гаргагдана, — гэжэ Долгор Раднаевна манай асуудалда түргэ түргэнөөр, яб байса харюусаба.

Газаань арюун сэбэр. Хорёо соо эдеэлжэ байhан нэгэ хэдэн түлгэнүүдые харахадамнай, яhала гэмгүйнүүд хэбэртэй. Эдэнэр эгээл муунуудынь гэжэ ойлгонобди.

Халзан Хамаевич сараа шаргада хүллөөд, шэбхэеэ сабшалан дээрэ тараажа ябаба.

— Бидэнэр жэл бүри өөhэдөө шэбхэеэ малтажа, хүдөө гаргагшабди, — гэжэ бамбагар ехэ hахалтай, дунда зэргын бэетэй хонишон манда хөөрэнэ. — Өөhэдөө гаргахада hайн ааб даа. Хаана зөөхэеэ, тараахаяа hайн мэдэхэ ха юмши. Хии болгохо хоргооhоёо амяарнь обоолхош.

Халзан Хамаевич үбэлжөөнэйнгөө сабшалан жэл бүри өөрөө сэбэрлэдэг, уhалдаг, үтэгжүүлдэг заншалтай. Тиимэhээ тэрэ үбhэ ногооной тогтууритай hайн ургаса абадаг гээшэ. Тэрэнэйнь гэршэ — тугаар манай хараhан хорёо соохи томо hүри болоно бшуу.

1973 онhоо хойшо эхэhээ hалгаагдаhан хурьгадай отара даажа абаад, жэл бүри эдэнэр амжалтатай гарана. 1979—1980 онуудай хүндэ хүшэр үбэлжэлгыншье үедэ бэрхэ зон, дүршэлтэй малшад лэ hайн, гарза багатай гараа hэн. Тэдэнэрэй тоодо Халзан Хамаевич Долгор Раднаевна хоёр ороно.

— Партиимнай XXVI съезд дээрэ эдеэ хоолой программа тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Энэ программые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула бидэнэр, юрын малшад, hүрэгүүдээ hайнаар харууhалха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, гүрэн түрэдөө hайн шанартай продукци тушааха ёhотойбди. Энэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэбди, — гэжэ эдэнэр сэдьхэлэй үгэнүүдые хэлэжэ байгаа.

Энэ жэл Аха нютагтамнай намжаа дулаахан хабар болобо. Үргы, ногоон hалбаран гаража, хони, хурьгад үеэ тэниибэ. Халзан Хамаевичай бүлэ үбэлжөөнhөө гаража, хабаржаандаа буунхай. Июниин эхээр эдэнэр Шурнаасаб гэжэ зуhаланда хүрэжэ, хони хурьгадаа атарлуулха байна. Хонидой ноохо хайшалhан хойно дүршэлтэй хонишод эмэ хурьгадай шэнэ отара даажа абаад, үбэлжүүлхэ болоно. Ингэжэ эдэ хонишод түрэл колхоздоо эхэ хонидой шэнэ отарануудые жэл бүхэндэ бэлэглэнэ бшуу. Түлгэшэд магтаалтай.

О. БАЛДАНОВА,
«Саян» газетын корреспондент.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЗОХЕОХЫ МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ҮНДЭhӨӨР

1.

«...Имагтал түрүү теори хүтэлбэри болгодог парти түрүү тэмсэлшын үүргэ дүүргэжэ шадаха юм» гэhэн В. И. Ленинэй агууехэ захяа заабарие (Зохёолнуудай гүйсэд сугл., т. 6, хууд. 25) Советскэ Союзай Коммунис парти тон hайнаар hанажа, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлдэг. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд, нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн Центральна Комитедэй Тоосоото элидхэл дотор парти болон арадай ажал ябуулгын революционно-хубилгахы үрэ дүнгүүд, дэлхэйн байдалай хүгжэлтэ гүнзэгы научна ёhоор шэнжэлэгдээ. Түүхын айхабтар баян дүй дүршэлые согсолон, марксистско-ленинскэ революционно теори хүгжөөн, съезд дотоодын болон гадаадын политикын талаар ээлжээтэ зорилгонуудые тодорхойлоо, совет хүнүүдэй тэмсэл ба ажалай эли тодо зам заажа үгөө.

Коммунизм гээшэ манай обществын дабшаха тума ажабайдалhаа уламжалан гараhан зорилгонууд орёо бэшэ болоногүй гэжэ мүнөөнэй түүхын ябаса гэршэлэн харуулна. Тад hөөргэ, тэдэ зорилгонуудай хэмжээгээрээ улам ехэ, улам орёо болоно. Тэдэнэй зариманиинь тон шэнэ зорилгонууд байhан тула марксизм-ленинизмын классигуудай теоретическэ зохёолнууд дотор ехэ дэлгэрэнгыгээр харагдаагүй байха юм. Тиимэhээ энэ ушар революционно теориин үүргые илангаяа үндэр ехэ болгожо, тэрэниие ухаалан найруулhанай түлөө партиин харюусалгые улам дээшэлүүлнэ. Ленинскэ КПСС өөрынгөө түүхын бүхы үедэ ямаршье шэнэ асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха, зохёохы марксизм-ленинизмын үндэhөөр тэдэниие саг соонь бэелүүлхэ жэшээ харуулна.

Байгша үеын түүхын байдалай онсо өөрэ зүйлнүүдыень, нийтын хүгжэлтын шэнэ үе шатын өөрсэ шэнжыень тодорхойлхо гээшэ эгээл хэсүү бэрхэ теоретическэ асуудалнуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Элдэб экономическа, социально-политическэ болон соёл-сурталай олон асуудалнуудые нэгэдхэн холбоhон гол хараа шугам яажа олохоб? Тиин шэнэ шатын удха шанарые мэдэhэнэй үндэhөөр шиидхэгдэхээр болоhон бодото зорилгонуудые яажа нарин зүбөөр тодорхойлхоб, тиихэдээ саашанхи хүгжэлтын хараа зам яажа алдахагүйб, мүн саг болзоройнь хүрөөгүй зорилго яажа табингүй байхаб? Партиин урдань болоhон хуралдаануудта адли КПСС-эй XXVI съездшье ленинскэ парти эдэ мэтын бэрхэшээлнүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дабан гарана гэжэ үнэншэмэ тодоор харуулаа.

«XXV съездын hүүлээр партиин теоретическэ баялигынь хэдэн шухала согсололто болон тобшололнуудаар арьбадхагдаа. Теориин талаар хэгдэhэн юумэн тухай хэлэхэдээ, хүгжэлтэ түгэс социализмын теориин ухаалан найруулагдаhан тухай түбхын түрүүндэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ теоридо түшэглэн, парти манай программна зорилгонуудые бэелүүлхэ арга зам болон болзорые лаблаа, түүхын удаан сагта баримталха стратеги болон тактика тодорхойлоо», —гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев элидхэлдээ тэмдэглээ hэн. Хүгжэлтэ түгэс социалис общество хадаа коммунис нийтэ-экономическа формациин тогтон бүрилдэхэ үедэ нилээд удаан байха шухала үе шата мүн. Хүгжэлтэ түгэс социализм тухай hургаал болбол научна коммунизмын бусад үндэhэн гол hургаалнуудтай нэгэн зэргэдэ табигдаха ушартай. Юундэб гэхэдэ, социализмhаа коммунизмда оро хо арга замууд тухай теоретическэ эрдэм мэдэсэ мүнөө юрэнхыдөө түтэсхэгдэhэн шэнжэтэй болобо бшуу.

КПСС-эй XXVI съездын материалнуудта батажан хүгжэhэн социализм тухай hургаал экономическа, социальна болон соёл-сурталай дэбжэлтын олон янзын асуудалнуудые шиидхэхэ үндэhэ hуури болоо. Тус hургаал тэдэ асуудалнуудые үргэлжэдэнь, нэгэдүүлэн харахатаяа хамта шэнэ хүниие бүрилдүүлхэ, тэрэнэй бэлиг шадабари болон эрилтэнүүдыень хүгжөөхэ зорилготой тэдэниие нягтаар холбохо арга олгоо.

2.

Нийтын хүгжэлтын үндэhэ голынь бологшо экономико, мүн хүн зоной амидаралай гол зүйл бологшо ажал тухай асуудалнуудай съездын материалнуудта яажа тодорхойлогдоhыень хаража үзэе.

Материальна, финансын, ажалай хүсэ нөөсэнүүдые элдэб янзаар ашаглажа болохо; тиин имагтал энээхэн үеын, нютагай шанартай бэшэ, харин арадай ажахыда эсэсэй удха шанартай үрэ дүнгүүдые түйлахын тулада шадаал hаа, ехэ ашаг үрэ олохые эрмэлзэхэ шухала гэжэ парти дахин дахин онсолон тэмдэглэнэ. XXIV ба XXV съезднүүдэй дэбжүүлhэн, XXVI съезд дээрэ улам тодорхой болгогдоhон партиин экономическа программа, мүн экономикые эршэдхэлгын хараа шугам имагтал энээниие эринэ.

Энэ хараа шугам бэелүүлхэ гээшэ үнэхөөрөө бүгэдэ арадай хэрэг мүн. Научно-техническэ дэбжэлтын түйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ ябадал түргэдхэхэ, продукци эрид шууд шэнэлхэ, шанарыень hайжаруулха, ажахы эрхилэлгэ, түсэблэлгэ болон үйлэдбэриин хүтэлбэри нарижуулха гэhэн тон ехэ зорилгонуудые имагтал материальна үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудай, эрдэм ухаан болон техникын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын хүсэлэл оролдоор нилээд богони саг болзорто шиидхэжэ болохо юм. Ажалай журам hайжаруулха, технико-экономическа ба эмхидхэлэй түрүү дүй дүршэл, жэшээнь, ажалые бригадна гуримаар эмхидхэлгэ, «щекинскэ онол арга» болон ажалшадай зохёохы бусад үүсхэлнүүдые улам үргэнөөр дэлгэрүүлэн хэрэглэхэ талаар олониитын гаргаха эдэбхи үүсхэл мүн лэ шухала удха шанартай. Ажал хүдэлмэриин хоорондын шэнэ түхэлэй холбоонууд, материальна болон моральна урмашуулгын шэнэ түхэл янзанууд үйлэдбэридэ үндэр үрэ дүн түйлаха, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха, саг болон материальна нөөсэ баялиг алмаха шэнэ ёhоной арга замууд хамтын үүсхэлhээ бии болодог шуу. Энээнhээ уламжалан, коллектив доторой харилсаанай хэмжээн дээшэлдэг, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ демократическа ёhо гурим улам үргэнөөр үзэгдэдэг, ажалшадай нүхэд ёhоной холбоо барисаан бэхижэдэг.

Совет обществын бүхы ангинууд болон социальна бүлэгүүдэй, нацинууд болон арад үндэhэтэдэй улам бата жагсаалтай болохо гээшэ илангаяа шухала. Ушарынь хадаа хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ бүхы нийтын харилсаан хамтаараа ажаллан hууха гуримаар хубилган шэнэдхэгдэжэ дүүрэхэ ёhотой юм. Энэнь хүгжэлтэ түгэс социализмын гол шэнжэнүүдэй нэгэн болоно. Энэ талаар 70-аад онуудта социальна байгууламжада нилээд ехэ хубилалтанууд болоо. Шэнэ общество байгуулха гол хүсэн бологшо хүдэлмэришэн анги ажалша арадай олонхинь болоо (ажал хэдэг бүхы зоной гурбанай хоёр хубинь хүдэлмэришэд болонхой). Социально-политическэ болон үзэл сурталай талаар хүдэлмэришэн ангитай нэгэн аали болоhо байгаа колхозно тарияашад, мүн арадай интеллигенци, мүн бусад хэдэн бодото шэнжэнүүдээр тэрээндэ улам дүтэ болоно. Тусхайлбал, хахтын ажал болон тэрэнэй түхэл бэриие эмхидхэхэ арга, ажалай нэгэн журам, соёл-ажаhуудалай эрхэ нүхэсэлнүүд гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр тэдэ хүдэлмэришэдтэ дүтэрхы болоно байнхай. «hүүлэй хэдэн арбан жэлэй туршада манай обществын хүгжэлтын дүй дүршэлые сэгнэхэдээ, мэнии hанахада, ямар тобшолол хэхээр байнаб гэхэдэ, обществын ангинуудгүй байгууламжань хүгжэн батажаhан социализмын түүхэтэ шатада гол түлэб тогтоогдохо гээшэ ха», — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев XXVI съезд дээрэ хэhэн элидхэл соогоо тэмдэглэhэн юм.

Энэ тобшолол шэные үргэхэгшэ шэнжэтэй, мүн айхабтар ехэ теоретическэ удха шанартай гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус тобшолол ангигүй обществын юм тохо ябадалые тодорхойлhоноо hоо гадна, hүүлэй үе хүртэр ехээр анхарагдаагүй байhан асуудалнуудта хандаха

АЖАЛАЙМНАЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

ТҮРЭЛ ГАЗАРАЙНГАА ЭЗЭН БОЛОХООР...

Үхибүүд болон залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, Ленинскэ комсомолой хүдэлмэридэ КПСС-эй XXVI съезд ехэ анхарал хандуулаа... Һурагшадай, ажалай болон оюун ухаанай хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха, һурагшадта ажабайдал хоёрой холбоое бодото дээрэнь бэхижүүлхэ гэжэ мүнөө үеын шухала асуудалнууд болоно. Хэжэнгын районой һургуулиин дүүргэгшэдэй миин процентнь ниитын ажалда хүдэлнэ, зариманинь хүдөө ажахыдаа хүдэлнэгүй. Жэлһээ районой ажахынуудта ... гаран хүдэлмэрилэгшэ хэрэгтэй, тэдэнэй тоодо 180 механизатор, 130 малшад ... хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд хэрэгтэй. Тиимэ районой дунда һургуулинуудые дүүргэгшэд хүдөө ажахын ... болоно.

— Партиин XXVI съездэй эрилтын ёһоор, районой хүдөө ажахын кадрнуудые бэлдэлгэ, һурагшадта мэргэжэл олгуулха хүдэлмэриие эмхидхэлгэ, һуурин тосхонуудта залуушуулые һууринуулга хадаа манай дайдахы программа, шиидхэгдэхэ ёһотой гол шухала асуудал болоно гэжэ ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Цыренов үнгэргэһэн һурагшадай слет дээрэ элидхэл соогоо тэмдэглээ һэн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ асуудалаар шиидхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Буряадай АССР-эй габьяата механизатор, һургаал хүмүүжүүлэгшэ Ц. С. Гармаханова хүтэлбэри доро 1977 ондо байгуулагдаһан комсомол-залуушуулай эхэнэрнүүдэй тракторна бригада, Бахлайтын һүүлэй фермэдэ хүдэлдэг «Үетэн» гэжэ комсомол-залуушуулай бригада, Худанай совхозой хони үсхэбэриин комплексдо хүдэлдэг залуушуул үнгэрэгшэ арбадахи табан жэлэй түсэб хугасаанһаа урид дүүргэхэдэ эзэхэн хубитаа оруулаа.

Ажалай түрүүшын алхамые бата найдамтайгаар хэжэ эхилээд, түрүүшүүлэй тоодо орһон залуушуулаараа нютагаархидынь омогорхонод. Тэрэ хэд бэ гэбэл, Г. Балыкова, Б. Эжинов, В. Иванова, Ц-Х. Дамшаева, А. Линейцов болон бусад.

Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин район дотор ямараар ябуулагдажа байһан тухай, энэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг эрхим хүдэлмэрилэгшэд тухай асуудалда ажалайнгаа горитойхон хүбине районой хүтэлбэрилэгшэд зорюулна. Юуб гэхэдэ, һурган хүмүүжүүлгын үүргэ тухай асуудалда КПСС-эй XXVI съезд дээрэ горитой анхарал хандуулагдаа һэн шуу. А. Д. Доржиева, В. С. Содномдоржиев, Л. Ц. Дамшаева, Н. Т. Шкедова, А. С. Зверьков болон бусад залуу хүдэлмэрилэгшэдые һурган хүмүүжүүлхэ, тэдэндэ дүй дүршэлөө дамжуулхан үгэхэ хэрэгтэ сагаа гамнадаггүй байна.

Саашадаа Хэжэнгын совхозой «Баян-Гол» гэжэ комсомол-залуушуулай предприятида эхэнэрнүүдэй тракторна бригадые эмхидхэн байгуулха, Бахлайтын ба Ушхайтын һү һаалиин фермэнүүдтэ, Худанай совхозой хони үсхэбэриин үшөө нэгэ комплексдо һургуули дүүргэгшэд хүдэлхэ ёһотой. Мүн Загаһатын совхозой Хүсөөтэ гэжэ газарта комплекс байгуулагдажа байна. Мүн 400 толгой эбэртэ бодо малтай һү һаалиин комплексдо хүдэлмэришэд хэрэгтэй. Тиимэһээ Кировскэ областиин һурагшадые дэмжэн, түрэл совхоздоо үлэжэ хүдэлхэ гэһэн Чисаанын дунда һургуулиин 10-дахи классайхидай районойнгоо һурагшадта хандаһан хандалгын «Хэжэнгын гол» газетын хуудаһанда толилогдоһониинь ехэ һайшаалтай хэрэг гэжэ ааб даа.

Үнэхөөрөөшье, Загаһатын совхоздо һургуули эхилэл һонирхолтой ажал ябуулагдадаг. Хүдэлмэриишэнэй ... зорюулха, ажалай дэбтэр барюулха, автомашинын жолоошодой һуралсада хабаадуулха гэхэ мэтын олон тоото занашалнуудые хэрэглэдэг тухайгаа совхозой директор П. Б. Саганов хөөрэжэ үгөө бэлэй. Тиихэдэ эндэ соелой байшангай хүдэлмэришэд залуу ажалшадтай элдэб һонин хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэнэ.

Тиихэдэ Чисаанын «50 лет Октября», Первомаин совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һургуули дүүргэгшэдые холодоо халуун ажалаар хүреэлхэ, ажаһуудалынь эрхэ байдал һайжаруулха гэхэ мэтын асуудалда онсо анхарал хандуулнагүй.

Һайнаар үнгэргэгдэһэн һурагшадай табадахи ажалай четверть хадаа хүдөө ажахыда ехэ туһа хүргэхэ гэжэ бултанда мэдээжэ ааб даа.

Районой һурагшадай үйлдэбэриин бригаданудай ажалай дүнгүүдтэй танилсахада, эндэ һурагшадай хэһэн хүдэлмэри ехэ. Тиигэбшье энэ талаар дутуу дундануудбии. Олон һургуулинуудта һурагшадай ажалай ба амаралтын лагерьнууд баригдаагүй, тиихэдэ 9-дэхи классай һурагшадай ажалай, табадахи четвертые аша туһатайгаар үнгэргэхэ, зунай сагта Сэлэнгын районой хурьгадые тэжээхэ талаар һонирхолтой түрүү дүй дүршэлые дэмжэн абаха гэхэ мэтын асуудалнуудые бэелүүлхын тула район дотор эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

Мүнөө жэл районой һургуули дүүргэжэ байһан залуушуулай 120 хүнинь түрэл ажахынуудтаа үлэжэ хүдэлхэ гэжэ шиидэнхэй.

«Ерээдүйн байдал манда хабаатай, тиимэһээ түрэл нютагаа ... үндэр нэрэ зэргэдэ хүрэмөөр байха ёһотойбди»,— гэжэ Чисаанын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшадай хандалга соо хэлэгдэһэн үгэнүүд хүн бүхэнэй досоо хадуугдаа ёһотой.

Б. ДЫМБРЫЛОВА,
манай корр.

«АЖАЛАЙ ТУГАЙ» ҮРГЭН ТООСООН

Захааминай районой «Ажалай туг» газетын редакци уншагшадтаяа, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдтэеэ холбоо барисаагаа улам һайжаруулхын, тэрэнэй үндэһөөр газетэеэ һонин, удха түгэлдэр болгохын түлөө горитой хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Тиин тэдэнэй томо томо ажалша коллективүүдэй, жэшээлхэдэ, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, Холбоолжоной, Юнхэрэй уурхайнуудай шаналжуулгын фабрикын хүдэлмэришэдтэй, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хабаадагшадтай уулзалгануудые үнгэргэһэниинь үндэһэтэй юм. Энэ хүдэлмэри район дотор нэгэ һарын турша соо үргэлжэлөө. «Редакциин хүдэлмэриин дүнгүүд болон КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн, саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар һая редакциин үнгэргэһэн суглаан һарынь хүдэлмэриин эсэсэй тоосоон болоо гэжэ тэмдэглэлтэй.

Районой нютаг, ажахы бүхэнһөө, предприяти, эмхи зургаануудһаа эгээл эдэбхитэй хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд тэндэ сугларaa. Захааминай районой «Ажалай туг» газетын редактор Г. О. Бадмаев тоосоото элидхэл хэбэ. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан Санагын совхозой парткомой секретарь В. Ф. Бандеев, «Джидакомбинадай» түлөөлэгшэд — үйлэдбэриин таһагай начальник И. И. Поленко, һуралсалай-курсын комбинадай багша В. К. Старицын, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Галина Цыбикова, Закаменск хотын 2-дохи дунда һургуулиин пионервожата Наталья Гомбоева, Михайловкын совхозой хүдэлмэришэн Ц. Ц. Найданов, арадай депутадуудай Захааминай районно Советэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ П. Ж. Хоржиров гэгшэд үгэ хэлэһэн, һанамжа, дурадхалнуудаа хубаалдаһан байна. КПСС-эй райкомой секретарь И. Е. Григорьев суглаанда хабаадажа, хэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

ХИЛЫН • ТАСС • АПН • саанаһаа

ҮНЭН ТЭМСЭЛЫЕНЬ ДЭМЖЭНЭ

СОЛСБЕРИ. Намибиин тэмсэлшэ арадтай һаналаа нэгэдэлгын недели Зимбабвиин Республикада амжалтатайгаар боложо байна. Намибиин патриодуудай амжалтанууд тухай хөөрэһэн фотоэкспозици ниислэл хотын түбэй скверүүдэй нэгэн соо нээгдэбэ. Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлшэдэй туйлаһан амжалтанууд тухай баримтата кинокадрнуудые национальна телевидени эдэ үдэрнүүдтэ харуулна. Намибиин арадта туһаламжа үзүүлэлгын жасада мүнгэ зөөри суглуулга бүхы орон дотор эмхидхэгдээ.

Баруун-Урда Африкын арадай эмхиин (СВАПО) президент С. Нуйома эндэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Намибиин патриодууд эрхэ сүлөөгэй, адли тэгшэ эрхын, үнэн зүбэй түлөө тэмсэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Намибида боложо байһан бүгэдэ арадай дайн империализмын, колониализмын ба расизмын дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй гэжэ тэрэ хэлээ. Хайра гамгүйгөөр дарлуулхадаа, манай арад гартаа буу барижа бодоһон байна.

Хүниие хүнэй дарлаха, Намибиин байгаалиин баялигуудые дээрмэдэхэ зорилготой ЮАР-ай расистнуудтай империалис гүрэнүүдэй үгэсөөе СВАПО-гай президент эрид буруушааба. Патриодуудта эсэргүү хардалга мүрдэлгын харата ябуулганuудта Урда Африкын булимтарагшадтай хамта США-гаи, Англиин, Франциин, ФРГ-гэй хэдэн мянган хүлһэншэд хабаадана гэжэ тэрэ хэлээ.

США Хитадые зэбсэгжүүлнэ

ВАШИНГТОН. Холбоото Штадууд Хитадые буу зэбсэгээр хангалгаяа үргэдхэхые түсэблэнэ. США-гай гүрэнэй департаментын тусхай түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, американ сэрэгэй орёо нарин техникэ Пекиндэ худалдаха арга олгоһон хэмжээнүүдые бэелүүлхые Рейганэй захиргаан бодомжолжо байна. ЮПИ агентствын баримтануудай ёһоор, гүрэнэй секретарь А. Хейгын албанай хэрэгээр гурбан үдэрөөр июниин 10-да Пекин ошоторнь энэ талаар правительствын шиидхэбэри абтаха юм.

США-да хүсэндөө байһан худалдаа наймаанай гуримуудай ёһоор, Америкэһээ сэрэгэй-транспортна самолёдуудые, радио-электронно түхеэрэлгэ худалдажа абахыень хитадуудта зүбшөөгдөө.

ЮПИ агентствын мэдээсэлнүүдэй ёһоор, буу зэбсэгүүдые ехээр худалдажа абахын тула Пекиндэ финансын талаар хүнгэлэлтэнүүдые хэхээр Вашингтон бэлэн байна.

Иигэжэ СССР-тэ эсэргүүгээр Хитадые тухиран табиха хараа түсэбһөө Вашингтон арсаагүй байһаар гэжэ гадаадын адаглагшад тэмдэглэнэ бшуу.

ПРАВИТЕЛЬСТВАДАА ЭТИГЭЛЭЭ БАРАНА

ТОКИО. Үнгэрһэн һарын турша соо премьер-министр Д. Судзукиин кабинедтэ этигэн найдалга эрид унаһан байна гэжэ «Токио симбун» газетын олониитын дунда үнгэргэһэн асуултын баримтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ.

Газетын баримта мэдээнүүдэй ёһоор, апрелиин һүүл багта 50,6 процент байһан һаа, мүнөө асуугдаһан бүхы хүнүүдэй оройдоол 27,5 процентнь кабинедые дэмжэнэ.

Правительствадаа юундэ иимэ түргөөр дураа гутаа юм гэхэдэ, япон-американ сэрэгэй холбооe бэхижүүлхэ, Вашингтоной ядерна стратегидэ Японие хабаадуулха, оронойнгоо газар дайда дээрэ американ ядерна баазануудые байрлуулха гэхэ мэтэшэлэн политика нүлөө үзүүлһэн байна.

ШУХАЛА УДХАТАЙ ДОКУМЕНТНҮҮД

ОСЛО. «КПСС-эй XXVI съездын материалнууд» — гэжэ «Нью Даг» хэблэлэй норвег хэлэн дээрэ хэблэжэ гаргаһан согсолбори нэрлэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэл болон совет коммунистнуудай хуралдаанай бусад документнүүд тэрээндэ оруулагдаа.

Энэ суглуулбари бүхы дэлхэйн коммунистнуудта шухала удха шанартай байна гэжэ Норвегиин Компартиин түрүүлэгшэ М. Г. Кнутсен ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа уласхоорондын орёо байдалые али бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн тон шухала документ болоно.

Л. И. Брежневэй элидхэл дотор найруулагдаһан эб найрамдалта шухала үүсхэлнүүд бидэнэртэ, коммунистнуудта, шухала удхатай гэжэ М. Г. Кнутсен хэлэбэ. Материальна ба оюун ухаан бодолой баялигуудые уймар тэнэгээр гаргашалха талаар арадуудые ааадхапан дайн дажарта бэлдэхэ бэшэ, харин эб найрамдал бэхижүүлхэ гээшэ ерээдүйнмнай гол зорилго болоно гэжэ Л. И. Брежневэй XXVI съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо мэдүүлһыень һайн һанаата хүн бүхэн дэмжэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ—ГОЛ ЗОРИЛГО

БЕРЛИН. Сүлөөтэ немец залуушуулай холбооной эндэ боложо дүүрэһэн XI съезд дээрэ СЕПГ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер үгэ хэлэбэ.

Эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэл хадаа гол зорилго боложо үргэлжэлһөөр гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудтай хамта ГДР эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ саашадаашье үнэн сэхэ байха юм. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй найруулһан уласхоорондын байдалые һайжаруулха дурадхалнуудые тэрэ али бүхы талаарнь дэмжэхэ байна. Эдэ бүгэдэ зүүнэй ба баруунай оронуудай хоорондо хөөрэлдөө үнгэргэхэ үндэһэ һуури табиха ошуу.

Буу зэбсэг бүтээн гаргалгые үргэдхэхын, сэрэг дайнай аюул түүэгые дэбэргэхын тула США-гай ба НАТО-гай бэелүүлдэг хараа шэглэл ехэ аюултай байна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлэ. Буу зэбсэг бүтээн гаргалгые богсоохо, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороолгые хиналтадаа абаха гээшэ мүнөө үеын эгээл таһаршагүй шухала эрилтэнүүдэй нэгэниинь болоно гэжэ Э. Хонеккер хэлэбэ.

ХАРАТА ҺАНААШАЛГАНУУД

НЬЮ-ЙОРК. Кампучиин Арадай Республикын МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ Генеральна Ассамблейн ба Аюулгүйн Соведэй тусхай документ болгогдожо, ООН-ой штаб-байшан соо тараагдаба. Таиландын — Кампучиин хилэ дээрэ шэбээлһэн хархис кхмерскэ орон нютагаа урилагшадһаа Сон саннай һүйдхэлтэ бандануудые буу зэбсэгүүдээр үргэнөөр хангажа эхилхэ гэһэн Пекинэй харата һанаашалганууд энэ документ соо уласхоорондын эмхиин анхаралда табигдаһан байна.

Кампучиин арадта эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудые хэхын тула али бүхы кхмерскэ хархис этэгээдүүдые «нэгэдэмэл фронт» болгохые һанаашалдаг Вашингтоной ба Пекинэй ээрхэг түримхэй хараа түсэбүүдтэ эдэ бүгэдэ яһала таарaлдана гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Пекинэй табималнууд болохо Пол-Подой — Иенг Сариин — Кхиеу Самфинай хархис захиргаанһаа сүлөөлэгдэһэн Кампучиин арадай национальна шэнэдхэн хубилалтануудта ехэ амжалта туйлажа байһыень бүхы дэлхэй мэдэнэ. Национальна суглаае һунгаха бүгэдэ ниитын һунгалтын үедэ Кампучиин Национальна аршалан абаралгын нэгэдэмэл фронтын кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхэдөө, тэдэ НРК-гай правительствые нягтаар тойрон жагсанхай байһанаа харуулаа.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ШЭНЭ ДАЙНАЙ АЮУЛДА ЭСЭРГҮҮГЭЭР

Дайнда эсэргүү ехэ манифестацинуудгүйгөөр США-гай ниислэлдэ нэгэшье недели үнгэргэхэеэ болинхой. «Буу зэ... эхээр бүтээн гаргалга бү бэелэг!», «Мүнгэ зөөри усадхалгада бэшэ, харин зохёон байгуулгада хэрэглэгдэг!» Демонстрацида хабаадагшадай һүрөө ехэтэйгээр хашхаралдаһан эдэ лозунгнууд Сагаан байшангай ханые нэбтэрэн соностоно.

Засагай хүтэлбэридэ ерэһэн Р. Рейганэй захиргаан түрүүн байһан захиргаанай политикын гутамшаг, дайгаар жүрөөдэһэн хараа бодолые юрэ үг залгамжалан абаа бэшэ, харин «хүйтэн дайе» һэргээн бодхооxo, уласхоорондын харилсаануудта хемороо гаргаха, буу зэбсэг ехээр бүтээхэ ябадалые улам үргэдхэхэ хараа шэглэл сэхэ абанхай. Орон доторнь дайн сэрэгтэ бэлдэлгэ үзэгдөөгүй ехээр хэгдэнэ. Дээрэлхүү балмад, Советскэ Союзда эсэргүү идхалга ехээр хэхэдэ, американецууд энэ аюулта хараа бодолһоомнай айха байха гэжэ империалис хүсэнүүд бодомжолно. Энэ политикаараа США-гай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые айлгажа шадахабди гэжэ Вашингтон тоолодог байгаа.

Гэбэшье Холбоото Штадуудай эб найрамдалай тала баримталагшад энэ идхалгаһаань айжа, гэдэргээ сухарижа үгэбэгүй. Сухарилта хэгдэнэгүй, дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Гансахан май һарада милитаризм ба сэрэгэй аюулда эсэргүү олониитын манифестацинууд Вашингтондо ба Нью-Йоркдо, Питтсбург ба Детройтдо, Сан-Франциско ба Канзас-Ситидэ болоо. Орон доторнь олониитын хабаадалгатай «Арад зониие дайнда эсэргүү элсүүлгэ» гэһэн шэнэ нэгэдэл байгуулагдаба. «Эрхэтэдэй кампани», «Эхэнэрнүүд, эб найрамдалай түлөө тэмсэгты», «Бата бэхи эб найрамдалай түлөө кампани» ба бусад эмхинүүд, тэрэшэлэн дайнда эсэргүү яһала шууд сэхэ программатай США-гай эб найрамдалай совет ажал ябуулгаяа эдэбхижүүлэнхэй.

Дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй шэнээр үргэдэжэ байһанда засаг баригшад хархис ябуулгаар, мүрдэлгөөр, хэһээлтээр харюусана. Июниин 2-ой үдэр гансахан Вашингтондо демонстрацида хабаадаһан 15 хүн баригдажа, түрмэдэ хаагдаа, тэдэнэй дунда бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон врач Б. Спок гэгшэ бии. Гэбэшье дайнда эсэргүү хүдэлөөе мүрдэлгэ, хэһээлтэнүүдээ зогсооxo хабааrүйнь харагдана. Ядерна дайнай аюулые зайсуулхаһаа ондоо шухала зорилго мүнөө хүн түрэлтэндэ үгы гэжэ «Врачнууд социальна харюусалгын түлөө тэмсэлдэ» гэһэн нэгэдэлэй президент, доктор Х. Колдикотт гэгшэ мэдүүлһэн байна. —Ядерна буу зэбсэгүүдые ухаангүйгөөр олошоруулга, хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгүүдэй шэнэ системээр сэрэгэй складуудые дүүргэжэ байһан ябадал хадаа дайнай аюулые улам ойртуулна. Ядерна дайнай аюулые заатагүй зайсуулха шухала байһаниие харуулжа шадаха уласхоорондын хүндэ ехэтэй комитет байгуулха тухай Л. И. Брежневэй дурадхалые би гүйсэд дүүрэнээр дэмжэнэб,— гэжэ ниитын энэ ажал ябуулагша онсолон тэмдэглээ.

Правительствынгаа аюултай политикые үргэн олониитын зэбүүрхэн буруушаажа байһаниие ушар байдал зүбөөр ойлгодог американ конгрессэй ажал ябуулагшад обёоронгүй орхихо ёһогүй. Сенатор М. Хэтфилд, конгрессменүүд Т. Вайс, П. Митчелл, Р. Деллэмс болон бусад захиргаанайнгаа милитарис хараа шугамай элдэб талые буруушаажа, үгэ хэлэһэн байха юм.

Америкын Холбоото Штадуудта дайнда эсэргүү хүдэлөөн улам эршэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна. Вашингтоной политикые зохёогшодой энэ хүдэлөөнэй табижа байһан эрилтые хэзээ нэгэтэ мэдэрхэ баатай болохонь лабтай.

ҮГЭСЭЛГЫН ҺАБАГША ПЕКИНҺЭЭ ТАТАГДАНА

Бангладештэ гүрэнэй засаг унагааха һэдэлгэ майн 30-да хэгдэһэн байна. Энэ үдэр Читтагонг хотодо сронойнь президент Зиаур Рахман алуулаа. Энэ ушаралай һүүлээр Читтагонгын сэрэгэй округые командалагша генерал-майор Ахмед Манзур гэгшээр толгойлогдоһон правительствада эсэргүү хүсэнүүд эндэхи радиостанци ба аэропортые эзэмдэн абаа. Буһалгаа хэһэн, президентые алалгада хабаадалсаһан сэрэгэй частьнууд Бангладешэй политическэ ба экономическа түб болохо, оронойнь далайда гараха «үүдэн» гэжэ нэрлэгдэһэн энэ хотые хоёр үдэрэй туршада эзэмдээд байгаа.

Гэбэшье правительствадаа үнэн сэхэ сэрэгүүд Читтагонг хотодо өөһэдынгөө хиналтые июниин 1-дэ дахяад тогтоогоо. Буһалгаашадые толгойлогшо генерал-майор Манзур баригдаад, мүшхэлгэдэ абаашагдажа ябаха үедөө солдадуудта буудан алуулһан байха юм.

Бангладештэ болоһон үйлэ хэрэг бүхы дэлхэй дээрэ олоной анхарал ехээр татаба. Хилын саадахи шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, энэ харата муухай ябуулгын һабагша Пекинһээ эшэ үндэһэтэй юм ха. Орон доторойнь байдалые эмхи гуримгүй болгохо зорилгоор Пекин Бангладештэ олохон жэлэй туршада харата ябуулгаяа таһалдуулнагүй. Пекинэй удамаршадай энэ залуу республикые миил 1975 ондо мэдэрһыень эндэ һануулмаар байна. Энэ оронииe бэеэ даанхай демократическа замаар хүгжэхэ замда оруулхагүйн тулада тэдэнэр зүүнэй тала баримталдаг элдэб бүлэглэлнүүдтэ туһаламжа дэмжэлгээ улам эдэбхижүүлнэ.

Олондо мэдээжэ болоһоной ёһоор, буһалгаашадые толгойлогшо Манзур Пекинэй тала баримталагшадтай нягта холбоо барисаатай байһан. Тэрэшэлэн Пекинтэй холбоо барисаатай, Читтагонг шадарай хадын харгыда дээрмэдэлгэ хэдэг хархис бүлэгэйхид энэ үгэсэлгэдэ хабаадалсаһан байха юм. Бангладеш тушаа Пекинэй үеын хараа бодол хадаа энэ ороной сүлөөлэгдэһэн саг—1971 онһоо хойшо Хитадай бэелүүлжэ байһан Бангладештэ эсэргүү политикын үргэлжэлэл болоно гээд Бангладешэй «Мунктибани» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Мүнөө болотор Хитадай географическа картанууд дээрэ Бангладеш «Тэнгэритэ империин» газар гэжэ харуулагдаһан зандаа.

З. Рахманай алуулһан дары хүршэ хоёр ороной хоорондо яһа хаяха зорилготойгоор Бангладештэхи үйлэ хэрэгүүдтэ Инди «хабаатай» гэһэн хардалга гүрдэлгын харата муухай зар тунхаг эндэхи хархисууд тараажа эхилээ. Бүгэдэндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, индо-Бангладешэй хүршэ ёһоной харилсаануудта эсэргүүгээр зохёогдоһон худал хуурмаг энэ һанамжыень Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство тусхайта мэдүүлгээр эрид шууд буруушааһан байна.

Мүнөө Бангладештэхи байдал хуушан түхэлдөө оруулагданхай. Президент З. Рахманай алуулһан ушарһаа таһалдуулагдаһан национальна ассамблейн (парламентын) сессиин хүдэлмэри дахяад үргэлжэлүүлэгдэбэ. Хэды тиимэ болобошье, орон дотор онсо байдал сахигдаһан зандаа. Президентын уялгые дүүргэжэ байһан Абдус Саттар гэгшэ радиогоор үгэ хэлэхэдээ, гүрэн түрэмнай сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадахагүй политикаяа бата найдамтайгаар баримтална, бэеэ даанхай гадаадын политика бэелүүлнэ гэжэ мэдүүлһэн байна.

НАТО-гай УРДА-АТЛАНТИКАДАХИ «БҮЛЭГЛЭЛ»

НАТО-гай ээрхэг түримхэй бүлэглэлэй ябуулгые үргэдхэхэ ба тэрэнэй түхэл маягтайгаар урда-атлантическа договорой (САТО) организаци байгуулха түсэбүүд үнгэрһэн неделидэ «Америкын гүрэнүүд хоорондын 1981 оной симпозиум» дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Үндэһэ баримтагүй иимэ нэгэ гаршаг үлгэжэ, стратегическэ асуудалнуудай талаар США-гай, ЮАР-ай ба Латиин Америкын хэдэ хэдэн оронуудай мэргэжэлтэдэи зүблөөн Буэнос-Айреста үнгэргэгдэбэ.

Урда-атлантическа жандармын үүргэ дүүргэхэ сэрэгэй шэнэ организаци бүридхэн, Хойто-Атлантикын бүлэглэлэй ээрхэг түримхэй ябуулгануудые үргэдхэхэ гэһэн һанаа бодолой бии болоһоор арба гаран жэл болонхой. Энэ хараа түсэбые США-гай хархис хүсэнүүд, расис ЮАР, Чилиин хунта, тэрэшэлэн Америкын томо томо монополинууд, нэн түрүүн Морганой банковска импери пайшаан дэмжэнэ. Тэрэ үедэ США-гай гүрэнэй секретарь байһан Киссинджер энэ һанамжые зохёон дурадхаһан юм. Рейганэй Сагаан байшанда ерэжэ, засагай хүтэлбэридэ һууһанһаа хойшо САТО гэдэгые байгуулха проектые дэмжэлгэ улам үргэдөө.

Сэрэгэй энэ бүлэглэлые байгуулгын ямар зорилготой байһанда маргалта байхагүй. Урда-Атлантикын, Африка ба Индийскэ океанай райондо баруун оронуудай аша туһын хэрэгүүдые хамгаалха ябадал хангаха, Латиин Америкын ба Африкын арадуудай национально-сүлөөрүүлгын улам үргэдэжэ байһан тэмсэлые дараха, мүнөө империалис монополинуудаар гам гайрагүйгөөр ашаглагдажа байһан байгаалинга баялигай бодото эзэд болохо арга тэдэ арадуудта олгохогүй, үшөө тиихэдэ уласхоорондын газаашалгаһаа ЮАР-ай расис журамые, Чилиин сэрэгэй-фашис хунтые абарха зорилгонууд энэ бүлэглэлэй урда табигдана гээшэ.

Арад зондо эсэргүү имагтал эдэ журамуудай США-гай ударидалга доро байгуулагдажа байһан сэрэгэй шэнэ бүлэглэлэй гол хүсэн болгогдохо байһан ойлгосотой ааб даа. Претори мүнөө Пиночедэй хунтада элдэб буу зэбсэгүүдые үгэдэг болоо, тиихэдэнь Африкын урда зүгтэхи сүлөөрүүлгын хүдэлөөндэ эсэргүү хэһээлтын хэмжээнүүдтэ, сүлөөлэгдөөд байһан хүршэ, залуу гүрэнүүд болохо Ангола ба Мозамбикта эсэргүү харша ябуулгануудта хабаадахыень Пиночедэй хунта өөрынгөө сэрэгүүдые ЮАР эльгээнэ.

Гэбэшье, Вашингтон өөрынгөө балмад бүдүүлиг түсэбүүдые бэелүүлгэдэ Урда Америкын томо оронууд болохо Бразили ба Аргентиные хабаадуулжа арайл шаданагүй. Эдэ оронуудай президентнүүд Ж. Фигейреду, Р. Виола гэгшэд һаяхан хамтын мэдүүлгэ хэжэ, тэрэ харата түсэбһөөнь бэеэ зайлуулан, Урда-Атлантикын сэрэгэй бүлэглэл байгуулгада эсэргүү байһанаа эрид шууд мэдүүлээ. Хоер ороной правительстванууд дээрэ дурсагдагша «симпозиумдо» хабаадахаһаа арсаа. Вашингтоной Урда-Атлантикадахи империалис түсэбүүд дэлхэйн энэ районой арадуудай эсэргүү тэмсэлээр угтагдана.

Н. СЕТУНСКИЙ,
В. МАТЯШ,
В. СЕРОВ.
(ТАСС).

...е уялгална. Эдэнь ямар гэхэдэ, ангиин шэнжэ шанартай бэшэшье һаа, социальна талаараа нэгэн адли общество байгуулха хэрэгтэ дабтар ехэ удха шанартай, олон миллион хүнэй ажабайдалда сэхэ хабаатай гээд ехэ социальна илгаануудые усадхан дабаха хэмжээнүүд болоно. Жэшээнь, хизаар нютагуудһаа» дулашадаг социальна илгаануудые усадхан дабаха гээд ороной экономическа талаар шухала Хойто ба ... зүгэй нютагуудые түргөөр түбхинүүлэн ашаглахаар нүхэсэл болоно. Иигэжэ асуудалнуудые теоретическэ ёһоор табихада, коммунизм байгуулгын тон ехэ социально-экономическа зорилгонууд дэбжүүлэгдэнэ.

3

Ажал хэрэгээ, общественэй харилсаануудые үнэн зүбөөр мэдэхэтэеэ, мүнөө бэелүүлхэ зорилгонуудаа тон эли тодоор табихатаяа хамта ерээдүйн байдалда саг үргэлжын анхарал хандуулһан, коммунис байгуулалтын эсэсэй зорилгонууд тээшэ шууд харан шэглэлтэй байһан ушар КПСС-эй XXVI съездын бүхы хүдэлмэриин, зохёохы ленинизмын үзэлөөр нэбтэрһэн тэрэнэй шиидхэбэринүүдэй онсо шэнжэнь байгаа. Энэ иимэһээ теоретическэ тобшололнуудынь үрэ ехэтэй, тодорхой политическэ шиидхэбэринүүдынь элсүүлхы хүсэтэй байна. Тэдэниие дүүргэхын тулада эмхидхэлэй болон суртал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри найдамтай һайнаар ябуулха шухала.

Социалис ёһоной байдал ба шэнэ хүниие бүридүүлэн хүмүүжүүлхэ талаар партиин, гүрэнэй зургаануудай, ниитын эмхинүүдэй болон ажалша коллективүүдэй үмэнэ байгаа зорилгонууд тухай асуудалые КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэл соо ямараар табигдаһыень жэшээ болгон хаража үзэе. «Совет общество хадаа ажалша хүнүүдэй общество мүн»,— гэжэ съезд дээрэ омогорхолтойгоор хэлэгдээ. Энэнь ехэ юумэ хэхые уялгална.

Бүгэдэ зон хүдэлхэ ёһотой, хэһэн хүдэлмэриин хэмжээн болон шанартаи тон нариинаар таарaлдуулан, хүдэлмэриин түлөөһэ үгэхэ гэһэн социализмын гол ёһонуудые шууд бэелүүлхын түлөө түбхын түрүүндэ тэмсэхэ шухала. Ажал хүдэлмэриһөө зайсаха, ажалай журам эбдэхэ, ажаллангүйгөөр олзо олохо гэһэн али бүхы һэдэлгэнүүдые эрид шууд болюулха хэрэгтэй. Бүхы бэлиг шадабариа гарган, ниитын аша туһын түлөө хүдэлмэрилхэ дадал, харин һүүлээрнь тиимэ эрилтэ хэрэглэмжэ нэлэнхы олон зондо бүрилдүүлхэ гээшэ хүгжэлтэ түгэс социализмын үмэнэ түүхын ябасаар табигдаһан агуу ехэ зорилгонуудые дүүргэхэ зайлашагүй нүхэсэл мүн. Юумэ хубаарилха социалис ёһо гуримые үшөөл үсөөн бэшэ ушарта хазагайруулдаг ябадал, ажалдаа оролдосогүйгөөр хандалга, журам заршам ба социалис ажаһуудалай дүримүүдые эбдэлгэ тус зорилго дүүргэхэ ябадалда һаад тойбо болоно. Манай замһаа энээниие яажа зайсуулхаб? Эдэ мэтын асуудалнууд КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэл дотор али бүхы талаһаа үргэнөөр харагдаа. Тиин ажахы эрхилэлгые нарижуулха, гүрэнэй —эрхын нүлөөе, илангаяа ажалша коллективүүдтэхи хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам эдэбхитэй болгохо шухала.

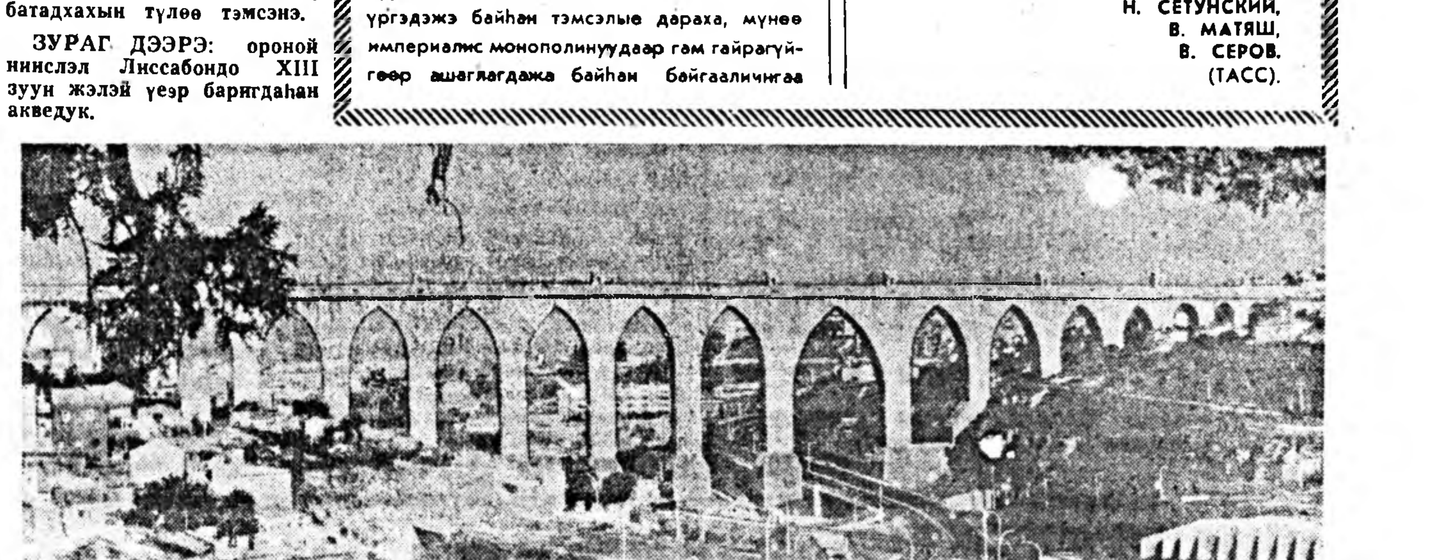
Хүмүүжүүлгын хэрэгтэ комплексно ёһоор хандаха тушаа партиин найруулан дэбжүүлһэн хараа шугам тодорхой заабаринууд болгогдон бэелэнхэй. Жэшээнь, адли бэшэ юумэнүүдые тэгшэдхэлгэ, хэһэн ажалай бодото үрэ дүнгэй түлөө бэшэ, харин гансал ажалдаа гараһанай түлөө салин үгэлгэ, ёһото габьягүйшье һаань шагнална — эдэ бүгэдэ үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдтэшье, хүнүүдэй сэдьхэл бодолдошье тон муу нүлөө үзүүлдэг гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев хубаарилгын ёһо гуримые нарижуулха шухала тухай заахадаа хэлээ. Саашань хэлэгдэһэнэй ёһоор, ажахыншье, эмхидхэлэйшье, мүн бодото хүмүүжүүлгыншье ажал ябуулгын ниитэ зорилгонь иимэ болоно: «Материальна болон моральна урмашуулгын манай ёһо гурим хүн бүхэнэй хэһэн ажалые хаа хаанагүй, хододоо үнэн зүбөөр, бодото байдалаарнь сэгнэхэ ёһотой. Оролдосотой хүдэлмэрилэгшэдые али бүхы хэмжээгээр һайшаан дэмжэхэ, ядуу муугаар хүдэлөөд, һайн ажаһууха ямаршье боломжо, нүхэ һүбэ лодырьнуудта болон голодоһо гаргагшадта үлөөхэгүй. Хэн улам һайн һуухые хүсэнэб, тэрэ бүри һайнаар хүдэлхэ ёһотой».

Совет хүнүүд эдэ бүхы заабаринуудыешье, мүн XXVI съездын 80-яад онуудта хараалһан политическэ хараа шугамые нэгэн дуугаар һайшаана. Тэдэнэр партидаа этигэнэ, тэрэнэй зааһан замыень гансал зүб зам гэжэ мэдэнэ. Энэнь бодото хэрэг дээрэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байгаа зохёохы ленинизмын зам мүн.

В. МАРКОВ.

Португали. Пиренейн хахад аралай баруун хубида энэ үзэсхэлэн гоё байгаалитай, эртэ урдын түүхэтэй гүрэн оршодог юм. Тэрэнэй ниислэл — Лиссабон. 1974 ондо фашис засагай унагаагдаһанһаа хойшо Португалиин ажалшад Коммунис партиин хүтэлбэри доро социально-экономическа хубилалтануудые хэхын, Апрелиин революциин туйлалтануудые аршалан хамгаалха, батадхахын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ороной ниислэл Лиссабондо XIII зуун жэлэй үеэр баригдаһан акведук.

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТОНОЙ НЭГЭН

Улаан-Үдын паровоз-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн байһан Изот Антонович Вакаринда Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ 33 жэлэй саада тээ, 1944 оной июнин 4-дэ толилогдоо һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда эгэршэгүй зориг, баатаршалга харуулһан И. А. Вакаринай түрэһөөр 70 жэлэнь гүйсэбэ.

1911 оной июнин 6-да Шэтын областиин Петровск-Забайкальска районой Песчанка гэжэ дэрэбэнэдэ Вакаринтанай үгытэй таряашадай бүлэдэ Изот хүбүүн түрөө һэн. Тэрэнэй үшөө дүрбэшье хүрөөгүйдэ, эхэнь наһа барашаба. Тээ нэгэ өөдөө болоходонь абань Изотые нютагайнгаа нэгэ баянда хүлһэншэн болгожо үгэбэ. Һүүлээрнь һүдар тухай хэн тэрэ үедэ һанадаг бэм?

Совет засагай тогтоһон хойно комсомолой гэшүүн болоһон үрдиһэн Изот Вакарин эгээл түрүүлэн коммуна, колхоздо ороһон хүнэй нэгэн тоодо байгаа. Хори хүрэжэ ябаһан Изот ячейкын секретарь болобо. Гартаа буу барижа нюдарган баяшуултай тэмсэһэншье байха.

30-аад онуудта Буряад ороноймнай индустриин һуури табигдажа эхилээ һэн. Партиин уряалые сэдьхэл зүрхөөрөө дэмжэһэн Изот Вакарин Улаан-Үдэ ерэжэ, паровоз-вагон заһабарилгын заводой түмэршэ дархан болобо. Үсэд нэтэрүүгээр мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, габшагайшуулай хүдэлөөндэ шалгарһан намтартай.

Эндэһээ Улаан Армида абтаба. Командирнуудай курсэ дүүргэбэ. Дайн. Фронт.

Калининскэ фронтдо 1941—1942 оной үбэл илангаяа хүндэ хүшэр байдал тохёолдоо һэн гэжэ хүнүүд мэдэнэ. Үбэлдөө хүйтэн. Хабартаа хаяргүйнүүд уһа шабар болоно, шулхаа хэрэггүй. Эшаа зөөлэгые һаатуулба.

1942 оной февралиин 28-да хамгаалгын хатуу шанга байлдаанай үедэ хүндөөр шархатабашье, взводой командир Изот Вакарин позициая орхингүй, сэрэгшэдээ зоригжуулан, дайсанай добтолгонуудые буруу һүргөө һэн. Теэд һүүлэй һүүлдэ госпиталь ошохо баатай болоо һааб даа.

Госпитальһоо гараһанайшье һүүлээ олон байлдаанда тэрэ хабаадаа. 1942 ондо коммунист Изот Вакаринай үбсүүндэ Улаан Одоной орден яларба. 1943 оной сентябрь соо Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаба.

1943 ондо Совет Армида офицерэй нэрэ зэргын бии болгогдоходо И. А. Вакарин ахалагша лейтенант болобо. Тиихэдэ тэрэ 43-дахи армиин 262-дохи дивизиин 940-дэхи полкын 8-дахи стрелково ротын командир һэн. Манай сэрэгүүд Курска дуухэригтэ айхабтар шадалаараа тулалдажа байгаа. Энэ үедэ Калининскэ фронтдо Совет Белоруссиие сүлөөлхэ добтолгодо бэлэдхэл түлэг ябажа байба.

43-дахи армида, тэрэ тоодо 262-дохи дивизидэ Каспля мүрэнэй эрьедэ добтолһоор дүтэлжэ, тэрэниие һэтэ гаража, түрүүлэн дабшагша частьнуудаараа — тэдэнэй тоодо 940-дэхи стрелково полк ородог һэн. — Демидов городые эзэлхэ даабари үгтэбэ. 1943 оной сентябриин 21-дэ И. А. Вакаринай рото түргэн шууд добтолһоор, Демидовэй захада хүрэһэн бэеэрээ, улаан гараараа тулалдажа, 40 немецые һүнөөгөөд, дайсанай уурхайлһан һүмые эзэлбэ. Фашистнуудые тогтоон торгоонтүй түриһөөр, үдэшэлэн тээшээ ротонь городой баруун захада хүрэбэ. Һүниндөө дайсад булюу хүсэтэйгөөр дахинаа добтолжо эхилбэ. Хорёод немец Вакаринай ротын траншейдэ хүрэжэ ерэшэбэ. Улаан гараараа тулалдажа, гранатануудаар, автомадаар И. А. Вакарин өөрөө 9 фашистые хюдаба. Сохилто абаһан дайсад зугадаба.

Добтолгоёо үргэлжэлүүлһээр сентябриин 23—24-нэй һүни захиралта абаһан Изот Вакаринай рото Смоленскэ областиин Зятенки гэжэ шатанхай дэрэбэнэһээ фашистнуудые хобхо сохижо, баруун тээгүүрхи добонуудыень эзэлбэ.

Гэбэшье фашистнууд артиллериин хүсэтэ буудалга хэдэн удаа хэһэнэй һүүлдэ, һөөргөө дэрэбэн уруу дугташахадаа И. А. Вакаринай ротын хатуу шанга сохилтоһоо 400 хүнөө алдаад, гэдэргээ сухариба.

Тэрэл добтолгын үедэ Хожан ба Зубаки тосхонуудые сүлөөлхэ захиралта Вакаринай ротодо үгтэбэ. Хожан тосхондо манайхин дайсанай 80 солдадые хрооно, 4 пулемет эзэлбэ. Зүгөөр манайшье олон сэрэгшэд баатаршалга үзүүлээд эндэ унаа һэн.

Рото тухай немецүүд алдаһан тосхоноо бусааха зорилготой дахин добтолжо, Вакаринай толгойлһон 7 хүниие хүреэлбэ. Һомоноудшье дууһаха болобо. Фашистнуудай: «Рус, сдавайся!» — гэжэ хашхарһаар, сэхэ бодонхойнууд бури дүтэ болоходонь, Вакарин: «Большевигууд бууха тушаадаггүй!» — гэжэ хашхараад, граната шэдээд, автомадаараа тэдэниие хирэзэдэ мэдэбэ. Командирайнгаа үлгэр жэшээ дэмжэһэн нүхэдынь шэнэ хүсэ оролон фашистнуудые бута сохёо.

Демидов городые сүлөөлхэ гэдэг эдэбхитэйгээр хабаадажа, баатаршалга гаргаһанай түлөө Верховно Главнокомандующиин захиралтаар 262-дохи стрелково дивизидэ Демидовскэ гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдоо юм.

Байлдаануудай хоорондо болоһон забһарнуудай үедэ ахалагша лейтенант И. А. Вакарин наһанайнгаа намтар тухай, Улаан-Үдын ПВЗ-дэ хүдэлһэн тухай, сугтаа ажалһан нүхэд тухайгаа сэргэшэдтэ хөөрэдэг һэн.

Вакаринай ротынхид Смоленскэ шадар олон байлдаануудта хабаадаһан. Сапцы һууринние тэдэ эзэлжэ байхада, сүүдхын туршада немецүүд 20 дахин артиллери, миномёт хүсэтэ буудалгаар дэмжэн, М-10 гэжэ танкнуудаар, 5 дахин добтолоо. Табадахи добтолгын үедэ фашистнууд манайхинай позицида 80—100 метр хүрэтэр дүтэлбэ. Манайшье олон сэрэгшэд хорон һэн. Командир өөрөө снарядай тэһэрһэн нюрга руугаа шархатаба. Тиибэшье: «Демидовэйхид, алхамшье гэдэргэ бү сухаригты! Урагшаа!» — гэжэ нүхэдөө зоригжуулан немецүүдые тэрдэдүүлбэ.

Тингэжэ 1943 оной сентябриин һүүлээр, октябриин эхээр манай нютагай хүбүүн И. А. Вакарин Демидов городые, мүн Белоруссиин гурбан тосхон сүлөөлэлсэхэдэ, ами наһаа гамнангүй, эрэлхэг зоригтойгоор тулалдаһан байха юм. Шархатаһан, гэртэхиндээ һомондо халта шударуулһандал болоод, эдэгэжэ байнаб гэжэ эгээл барагаар бэшэдэг байһан. Дүрбэ дахин шархатаа һааб даа.

Изот Антоновичой госпитальдо байхадань, баатаршалга гаргаһанайнь түлөө Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай мэдээсэл ерэжэ, үйлатарнь тэрэниие урьяалуулба. 1944 ондо Москвада И. А. Вакаринда Ленинэй орден, «Алтан Одон» гэжэ медаль, Советскэ Союзай Геройн Грамота барюулагдаа.

Уданшьегүй табилга абаад, Вакарин түрэл Улаан-Үдынгөө паровоз-вагон заһабарилгын заводто айлшалба. Докторнууд гэмтэһэн бэеэ эндэ эмшэлүүлхэеэ дурадхаһан байба. Тэрэ Изот Антоновичой бүхы һанаан фронтдо һэн аа даа.

Советскэ Союзай Герой майор И. А. Вакарин Смоленскэ хотын сэрэгэй комендантаар томилогдобо. Тингээд удаашье энэ тушаалдаа байтараа 1945 оной сентябрь һарада хүндэ шархын улаһаар наһа барһан юм.

Советскэ Союзай Герой И. А. Вакаринай дурасхаалые мүнхэлжэ, Смоленскэ болон Улаан-Үдын гудамжа, пионерэй дружинанууд тэрэнэй нэрээр нэрлэгдэнхэй.

Д. ЦЫРЕНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар

СССР-эй чемпионадые угтуулан

УТА ЗАМАЙ ЭХИН ДЭЭРЭ

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ниислэл — Улаан-Үдэ хотодо байгша оной июниин 11-һээ 15 болотор дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилхэнь. Түрүүшынхеэ манай республикада үнгэргэгдэхэеэ байгаа энэ ехэ тулалдаанда республикымнай түрүү зэргын бүхэшүүл бэлдэжэ захалба.

— Энэ мэдээсэлэй олониие баясуулһаниинь ойлгосотой. Республикымнай спортивна бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөндэ ерэхэ бүхэшүүлые хүндэмүүшэ буряад ёһоор угтахын тула бэлэдхэлэй, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Энэ барилдаан дээрэ хаба шадалаа харуулхын тула манай бүхэшүүл һуралсал һорилго хэжэ байна, —гээд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитеэй түрүүлэгшэ, урдандаа дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын классай спортын мастер болоһон Г. Н. Манжуев хөөрэнэ.

Манай республикын суглуулагдамал командын гэшүүдэй дунда Буряад ороноо холо ойгуур суурхуулһан бүхэнүүд олон. Тэдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, залуушуулай дундаһаа дэлхэйн, эрэшүүл сооһоо Европын чемпионууд болоһон уласхоорондын классай спортын мастернууд Борис Будаев, Олег Алексеев, СССР-эй спортын мастернууд Мунко Цыдыпов, Анатолий Лизнов, Илья Гармаев болон бусад болоно. Россин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаһан эдэ бүхэнүүд сооһоо Борис Будаевай ургалта, саашанхи зорилго дээрэ тогтоё.

Байгша ондо Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультет дүүргэхэеэ ябаһан Борис Будаев Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшан Дугдановтанай бүлын арбан үхибүүдэй хоёрдохинь болоно. Тэрэ Баянголой дунда һургуулида һуража ябахадаа дүрэ буляалдалгын барилдаанай нюусатай танилсажа эхилһэн юм.

Борисые барилдаанда һургагшань мүнөө РСФСР-эй габьяата тренерэй нэрэ солодо хүртэһэн Виктор Семенович Очиров болоно.

Борис Будаев дунда һургуули дүүргэхэ үедөө һурагшадай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүдтэ таһалгаряагүй хабаадалсажа эхилхэдээ, республикын болон районойнгоо чемпион, спортын мастерта кандидат нэрэ зэргэтэй болоһон байгаа.

Илдамхан харасатай, мойһон харахан нюдэтэй, барилдаанһаа барилдаанда дүршэлтэй, хүсөөр зангирһан хүдэр бэетэй болоожо ябаһан Борис Будаев үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа юугээрээшье илгардаггүй, мүнөө үеын лэ залуу наһанай хүбүүдтэл адли һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, сүлөөтэй сагтаа барилдаа, һорёондо саг үргэлжэ ябажа байдагынь харахадаа, ёһотойл бүхэ болохо хүн гээд һанадаг һэмди.

—Танай республикын бүхэнүүдэй дундаһаа энээхэн Будаев ябан ошон алдар солотой бүхэ болохол байха. Яахадааб гэхэдэ, тэрэ барилдахадаа үсэд нэтэрүү, зориг ехэтэй, заатагүй илалта туйлаха эрмэлзэлтэйгээр барилдана. Хоёрдохёор, онол арга баянтай, шуумар түргэн добтолгоор очконуудые абахантшье тэрэ, урдаһаань тулалдагшаяа бахим бажуужа абабал, дала дээрэнь даражал һаланал! —гэжэ һаяхан дүүрэһэн Россин Федерациин мүрысөөндэ Яхадай АССР-һээ ерэһэн СССР-эй габьяата тренер Д. П. Коркин омогорхоо бэлэй.

Айлшанай үгэһэн иимэ үндэр сэгнэлтые нютагаймнай хүбүүн анхаралдаа абажа, саашадаа үшөө ехэ амжалта туйлахын хойноһоо эрмэлзэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана, хүлеэгдэнэшье гээшэ.

Мүнөө институдта һуража ябаха үедөө тэрэнэй тренер болоһон Федор Николаевич Махутовай һургаал, хүмүүжүүлгэ доро дүрэ буляалдаанай барилдаа үргэлжэлүүлжэ, барилдаанай орёо нарин онол аргануудые шудална, шадабари ехэтэй барилдаашадай дүршэлтэй ханамжатайгаар танилсана. Институдта орохоһоо урид Россин Федерациин эдиршүүлэй дунда болодог олохон мүрысөөнүүдтэ тэрэ хабаадалсаһан юм. 1976—1977 онуудай туршада эдиршүүлэй дунда Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ерээ һэн.

1978 оной зун Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын мүрысөөнэй болоходо хоёрдохи һуури эзэлжэ, СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэтэй болоһон. Нютагаймнай хүбүүн удаань СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадахадаа зургаадахи һуури эзэлээ һаа, харин Улаан-Баатар хотодо болоһон уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Мүн энэ жэлдэ эрэшүүлэй дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Новосибирск хотодо болоһон мүрысөөн дээрэһээ чемпионой улаан торгон лентэ түрүүшынхеэ зүүнхэй, нютагаа бусажа ерээ бэлэй.

Һаял хори хүрэжэ ябаһан Борис Будаевта эгээл хэшэгтэй, мартагдашагүй жэлынь гэхэдэ, 1979 он болоно. Нээрээшье энэ жэл Будаевта «ургаса баянтай» байгаа бшуу. Залуушуулай дундаһаа тэрэ СССР-эй чемпионой нэрэ солотой болоходоо СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн болгогдон абтаа бэлэй. Энэл оной зун Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ барилдахадаа, дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, Буряад оронойнгоо спортын нэрэ хүндые дээрэ үргэлсөө һэн. Иимэ ехэ илалта, амжалтынгаа түлөө уласхоорондын классай спортын мастерай нэрэ солодо хүртэжэ, нютагайхидаа, үетэн нүхэдөө аргагүй ехээр баясуулаа һааб даа.

Удаадахи 1980 ондо Красноярск хотодо Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн тулалдаанда Борис Будаев илажа гарахадаа, хоёрдохиёо РСФСР-эй чемпион болоһон юм.

Мүнөө манай Улаан-Үдэ хотодо дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Борис Будаев түгэс бэлэдхэлтэйгээр хабаадахань. Мэнэ һаяхана Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэһэн Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон нааданда чемпионой алтан медаль энгэртээ зүүнхэй хүндэлэлэй табсан дээрэһээ буужа ерээ бэлэй.

Борис Будаевтай хөөрэлдэжэ, саашанхи зорилго, эрмэлзэл тухайнь асуухада, нэн түрүүн институдаа һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, түрэлхидэйнгөө үнинэй хүлеэһэн диплом абаха зорилготой. Багшын мэргэжэлтэй болоод байхадаа, спортдо залуушуулые улам олоор хабаадуулхын тула тренер-хүмүүжүүлэгшээр хүдэлхэ эрмэлзэлтэй байһанаа мэдүүлээ бэлэй. Энэ һайн һайхан хүсэлыень ойлгомоор ааб даа.

Буряад ороноймнай алдар солото спортсменүүдэй нэгэн Борис Будаев, залуу спортын ута замай эхин дээрэ ябана. Бэрхэшээл ехэтэ энэ замаар шууд сэхэ дабшажа, үшөө ехэ амжалта, илалта туйлаха байһандань бата найдахаар лэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) **Борис Будаев өөрынгөө тренер Ф. Н. Махутовтай.**

Авторай фото.

АРХИ—АМИ НАҺАНАЙ ДАЙСАН

ХАТУУ ХАРЫН ХАЛУУНТАЙЛ ААД...

Закалтус һууринай хүн зон клуб соогоо олоороо суглараа һэн. Тэдэнэр мүнөө «Үйлэдбэриин ба ажалай журам һайжаруулха хэмжээнүүд» тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ, шанга шиидхэбэри абаха ёһотой байгаа. Юундэб гэхэдэ, энэ асуудал хойшолуулашагүй болоо бшуу.

«Байкальское» гэжэ туршалга-үйлэдбэриин ажахын отделениие эрхилэгшэ И. А. Карпов үгэ хэлэхэдээ, ажалай журам һүүлэй үедэ хараа байса муудаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Закалтусай һү һаалиин фермын коллектив байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Гэбэшье, энэ амжалтань бүри ехэ байха һэн гээд тэрэ һанамжалба. Үйлэдбэриин ба ажалай журам эбдэдэг ушарһаа уламжалан, бүхы фермын коллективэй ажал урагшагүйдэнэ. Мал адуулагшад В. С. Карпов, Е. Н. Дорохов гэгшэд үдэр бүри архи залгяад, бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ һаад ушаруулжа, бүхы ажал хүдэлмэрээ хойшонь татажа ябадаг болонхой.

—Манай эндэ наһатай хүнүүд архидадаг болонхой. Тэдэнэр өөрынгөө журам заршамаар залуушуулда ехэ муу нүлөө үзүүлнэ, — гэжэ И. А. Карпов тэмдэглэбэ.

Залуушуул һогтуу галзуугаар хулиган ябадал гаргаһанайнгаа түлөө тэлэрүүлгын газарта абаашагдана. Һүүлэй хахад жэл соо 15 хүн архи уужа, хулиган ябадал гаргаһанайнгаа түлөө харюусалгада хабаадуулагдаа. Тус һууринай ажалшадай энээнһээ урда болоһон суглаан дээрэ 8 хүн асарагдаһан байһаа, мүнөө 18 хүн архинша гэжэ элирүүлэгдээд, нютагайнгаа хүн зоной урда харюусаха баатай болобо. Энээхэн тоо, баримта тус һууринда архиншадай олон болоһые тоб байса гэршэлнэ ха юм.

Теэд энэ һууринда архиншадай олошорхо хэрэгтэ юун нүлөөлнэб гэһэн асуудалай гаража ерэхэ хуулита. Сагаан үнэгэдые олоор тэжээдэг ушар архидаха, хулиган ябадал гаргаха хэрэгтэ нэн түрүүн нүлөөлнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ шухала. Һүүлэй гурбан жэлдэ тэжээмэл сагаан үнэгэдэй тоо хоёр дахинаар олошороо. 30 айл нюусаар үнэгэдые тэжээдэг байба гэжэ шалгалта харуулаа һэн. Тэрэ сагаан үнэгэнэй үгэдэг «продукци» Закалтус һууринай хүн зоной ажабайдалда, ажалай журамда муу нүлөөгөө үзүүлжэ эхилээ бшуу гэһэн тобшолол хэмээр. Олонхи эхэ, эсэгэнэр хүбүүд, басагадтаа «жэжэ гаргашада» гээд мүнгэ барюулдаг заншалтай болоо. Тэдэнь тэрэ үгэһэн мүнгөөрнь архидана, харин мүнгэнэйнгөө дутахада уулзаһан лэ хүнһөө мүнгэ буляажа абаха тооной эринэ, хуули буса ааша гаргана.

19 наһатай Сергей Вяткинай саашанхи ажабайдалынь һууринай хүн зоной һанаае зобооно. Хаанашье һурадаггүй, ажал хэдэггүй энэ хүбүүн иимэ залуу наһандаа архиин «түлам» болошоод ябадаг. Тэрэнэй эхэ — Мария Александровна хүбүүнэйнгээ иигэжэ ябахадань, тэрэнээ хүмүүжүүлхэ, зүб харгыдань гаргаха гэжэ оройдоошье оролдодоггүй байба. Сергей Вяткинай эхэ өөрөө архи уудаг юм гэжэ суглаан дээрэ хэлэгдээ.

Александр Помазкин 4-дэхи СГПТУ-да һурадаг юм. Закалтусай үйлсэнүүдтэ, автобусой зогсодог газарта тэрэниие хододоо хаража болохот. Архи уудаг болоһон энэ хүбүүн хүнүүдһээ мүнгэ эреэд һаладаггүй болонхой.

Тэрэнэй эхэ Лидия Андреевна сагаан үнэгэ олоор тэжээдэг тула хүбүүндээ мүнгэ гамгүйгөөр барюулдаг заншалтай. Тиимэ «хүмүүжүүлгын» үрэ дүн архидаха, гэмтэ, хулиган ябадал гаргаха замһаа холуур ошохо гү? Үгы ааб даа.

Каменска дунда һургуулиин һурагша Сергей Черных архинша хүнүүдэй нүлөөн доро оронхой, Тэрэ совхозой отделениин моридые һүниндөө хулгайлжа абаад, «сэнгэдэг» болоһон байба. Эхэ, эсэгэнэрынь хүбүүнэйнгээ архи уугаад, иимэ ябадал гаргахаданшье хоридоггүй юм ха.

Аяар 18 хүн нютагайнгаа хүн зоной урда зогсожо гараба. Архи уудаг, гэртээ шууяа татадаг тухайнь һамгадынь суглаан дээрэ сэхыень хэлээ ааб даа. М. П. Шадрин олон жэлэй туршада гэртээ һогтуугаар ерээд, шууяа татажа ябадаг юм. Милициин зүгһөө оло дахин уридшалагдаһан һануулга абаһан байбашье, мүртэй тобшолол хээгүй зандаа.

Александр Галиулин «Байкальское» ОПХ-гай барилгын бригадада ажалладаг. Олоһон мүнгэеэ бултыень архи болгодог. Тэрэниие архиһаа аргалуулдаг газарта эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри суглаан абаба.

— Гэртээ, ажал дээрээшье архидана. Салин хүлһэеэ асархаяа болиһоор үнинэй. Үхибүүдтээ ямар муу муухай ябадалай жэшээ харуулна гээшэб. Гансаараа үхибүүдээ хүмүүжүүлһэмни дээрэ, —гэжэ Н. С. Федотовой һамган суглаан дээрэ хэлэбэ.

Вера Андреевна Прудникова тухай нютагтань зон нилээд шүүмжэлхы шанга үгэнүүдые хэлэбэ. Үхибүүдынь үдэр бүри һогтуу эхэеэ харадаг болонхой. 16-тай ехэ хүбүүниинь архи уудаг боложо эхилээ. Бусад хүүгэдынь эхынгээ энхэрэл, анхарал оролдолгые үнинэй мартанхай. Суглаан иигэжэ шиидхэбэ: В. А. Прудниковагай эхын нангин эрхые хаһаха.

Архи уудаг болоһон хүнүүдые, ажалай журам эбдэгшэдые Закалтус һууринай хүн зон шангаар шүүмжэлбэ. Тэдэнэй зариманиинь олониитын буруушаалгада хүртөө, нүгөөдүүлынь архиһаа аргалуулха газарта эльгээгдэхэ болоо. Бусадынь захиргаанай зургаануудаар харюусалгада хабаадуулагдаха юм. Гэбэшье «Байкальское» гэжэ туршалга-үйлэдбэриин ажахын партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд хуушан сагай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ талаар хүн зоной дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри саашадаа ябуулха бэзэ гэжэ найдагдана.

П. ГРИГОРЬЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

УНШАГТЫ ҺОНИРХОХОЛ БАЙХАТ

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ ҺҮЛДЭ

Ленинградта ажаһуудаг Л. Филь гэгшын гэрые галай аюул саралгын хэрэгэй ёһотойл музей гээд нэрлэжэ болоно. Тэрэнэй суглуулһан мянга гаран элдэб зүйлнүүд нэгэл темэдэ — галай аюул саралгада хабаатай байха юм.

Зуу гаран жэлэй урда тээ городто ажаһуугшадай зөөри хогшолые түймэрһөө хамгаалха талаар страховани хэдэг байһан «Саламандра» фирмын һүлдэ тэмдэгэй гэрэйнь үүдэн дээрэ хадаатай байһан ушарынь тэрэнэй һонирхолые элирхэйлэн гэршэлнэ. Тусхай һүхэнүүд, огнетушительнууд, марканууд, зуруулай гаршагууд, открытканууд ба фотозурагууд, номууд, тусхай моделиин автомобильнууд, кинофильмнүүд, түймэр сарагшадта зорюулагдаһан карикатурануудшье эндэ бии.

Түймэр сарагшадай үмдэдэг долоон каска малгай коллекционерэй суглуулһан омогорхомо зүйлнүүд болоно. Эдэнэй нэгэниинь зуун жэлэй урда тээ гаргагданхай.

Л. Филь Россида галай аюул сараха хэрэгэй түүхэ тухай лекцинүүдые ходо ходо уншадаг. Тэрэ заншалта выставкэнүүдтэ үргэнөөр хабаададаг байна.

ДУУЛАДАГ СВЕТОФОРНУУД

Бидэнэй үдэр бүри үйлсэ гудамжануудта, талмайнууд дээрэ харадаг светофорнууд дуулажа шадаха гээшэ гү? Мэдэн гэхээ, шадаха байна!

«Мелодия» гэжэ бүхэсоюзна фирмэ «Светофорнуудай дуулажа байхада» гэһэн миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн юумэ гаргахадаа, энэ гайхалтай ушар баримтые гэршэлэн баталһан байгаа. «Городтохи дууладаг светофорнуудай уршагта ябадалнууд» гэһэн тэрэнэй үргэлжэлэл мүнөө миндаһан дээрэ бэшэгдэжэ байнхай.

Миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн хүгжэмтэ онтохон тон шухала, гүнзэгы удхатай хэрэгтэ зорюулагдана. Энэнь багашуулые үйлсөөр ябалгын ёһо гуримуудта һургаха гэһэн удхатай.

Город соогуур автомобильнуудай иишэ тиишээ ябалгые хэн яагаад хүтэлбэрилдэг юм, үхибүүд болон ехэшүүлэй аюулгүйе сахиха тухайда хэн анхаралаа хандуулнаб, ябагашуул болон жолоошод үйлсэдэ бэеэ ямараар абажа ябаха ёһотойб? — гэжэ дууладаг светофор үхибүүдтэ һонирхолтойгоор, согтой хүхюунээр ойлгуулдаг байна.

Композитор М. Дунаевский хүгжэмыень бэшээ. Үхибүүдэй дунда алдаршаһан артистнууд К. Румянова, З. Гердт, В. Точилин гэгшэд энэ онтохондо хабаадана.

БААБГАЙНУУД БУСАБА

Хара баабгайнуудай амидаралые шэнжэлхын тула Латвиин геологууд мүнөө Ригэһээ оройдоол 50—60 километр холодохоодоо, урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байна. «Гауя» гэжэ национальна паркын үзэсхэлэн һайхан гүбээнүүд дээрэ «ойн эзэд» амидараг юм.

Түүхэ бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, имагтал дундуур зуун жэлнүүдтэ Ригэдэ иимэ дүтэ хара баабгайнууд байрладаг байһан гэхэ. 200 жэлэй урда тээ баабгайнууд Латвиин бүхы газар дайда дээрэ үгы болоһон байгаа.

Хэдэн жэлэй урда тээ баабгайнууд бусажа захалба. Хойто зүгһөө асарагдаһан хоёр бүлэ түрүүлэн эндэ бии болоһон байгаа. Энэ хабар гүлгэдөө дахуулһан эмэ баабгайнууд республикын олон районуудта бии болобо. Тэдэ нарин нягта харууһан доро абтанхай.

ЭРТЭ УРДЫН ХОТЫН НЮУСАНУУД

Томо ехэ түб болохо Арташат хотын ямар үүргэ дүүргэдэг байһан тухай античнэ үе сагай авторнуудай мэдээнүүдые Армениин археологууд элирүүлбэ. Армениин эртэ урдын ниислэл хотодо малталга хэхэдээ, бишыхан мохсогор шабарта үлөөгдэһэн тамгануудай хээ түхэл олдоһон байна. Зүүн-урда Азиин оронуудһаа — Парфиһаа, Индиһээ — Дундада далайн античнэ гүрэнүүдтэ, Римскэ импери̇дэ эльгээгдэдэг байһан элдэб эд бараан иимэ тамгаар тэмдэглэгдэдэг байһан гэхэ.

Арташат хото манай эрын урда тээхи хоёрдохи зуун жэлдэ Аракс мүрэнэй эрье дээрэ байгуулагдаһан юм. Тэрэ соёлой ба худалдаа наймаанай харилсаа холбоонуудай түб болодог байгаа гэжэ элдэб оронуудай эртэ урдын түүхэшэдэй зохёолнууд дотор нэгэнтэ бэшэ дурдагдана. Н... зуун жэл хүрэтэр гэхэ ги... али тэрэнэй һандаран унаха байха үедэ, Армениин ниислэл хотын Двин абаашагдо... тар энэ хото удха шанараа гээгээгүй бэлэй.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» «Уялгаяа дүүргэлгэ—хүн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг»—материалнуудай суглуулбари. «БАМ: ажалай баатаршалгын зам» — тобшо мэдээсэлнүүд. «Сагаан алтаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулая». «Хэд хайшалагшадаар хүдэлхэб?»— статья. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха: гар ажалые оньһожоруулха». «Машинануудые үргэнөөр хэрэглэхэ»—В. Ларионовой статья. «Мал ажал—онсо шухала һалбари». «Уялга абаад, саашань юу хэхэ болонобо?» —С. Захаровагай корреспонденци. «Ажахы бүхэн техникээ хадагалха газартай байха ёһотой»—Ю. Гурулевой статья. «Агиталмайнууд нээгдэнэ»—А. Хантаевай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Шэнэ зорилгонуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ» —Ч. Гомбоинной соёлшодой зүблөөн дээрэһээ хэһэн тэмдэглэлнүүд. «Уласхоорондын шэнжэлэл». «Хилын саанаһаа».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Он жэлнүүд ба хүнүүдэй хуби заяан» — материалнуудай суглуулбари. «Шэнэ һонин, тоо, баримта, үйлэ хэрэгүүд» — суглуулбари. «Зунай сесси түлэгтөө»—Н. Ефимовэй фото-мэдээсэл.

САГААН ҮЛАРИЛ

Мүнөөдэр манай республикын бүхы нютагуудта сэлмэгшэг байха. Зүүн-хойноһоо секундын 3—8 метр хүсэтэйгөөр һалхилхаар хүлеэгдэнэ. Үдэртөө 23—28 градус халуун болохо. Тиихэдэ зарим районуудта оройдоо 13—18 градус дулаан байхаар багсаамжалагдана.

Республикымнай ниислэл Улаан-Үдэдэ сэлмэгшэг байха. Зүүн-хойноһоо секундын 3—8 метр хүсэтэйгөөр һалхилха харагатай. Үдэртөө 26—28 градус халуун байхаар хүлеэгдэнэ.

Июниин 10—11-нэй үдэрнүүдтэ бага үүлэтэйшэг байха, бороо хура, шиг нойтон орохогүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 5—10 градус дулаан хоноохоор хүлеэгдэнэ. Үдэртөө 24—29 градус халуун болохо. Зарим районуудта һүниндөө 0 градус хүрэтэр агаарай байдал хубилжа, газарай нюруу дээрэ хюруу унахаар багсаамжалагдана. Эдэ районуудта үдэртөө оройдоол 15—20 градус дулаан байха.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай майн 30-да үнгэргэгдэһэн 22-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 536.476 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (3 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг.

Дүрбэн номер (763 карточка) тааһан хүнүүд — 74 түхэриг, гурбан номер (14884 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.380.277 билет ороо.

Табан номер (9 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (989 карточка) таагшад — 236 түхэриг.

Гурбан номер (35549 карточка) тааһан хүнүүд 11 түхэриг абаха байна.

«Спортлотонуудай» 22-дохи тиражай шүүбэринүүд июниин 10-һаа июлиин 10 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Ф. Шиллер. «Заговор Фиеско в Генуе» — фильм-зүжэг. 12.40 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Хүн газар дээрэ» — кинопрограмма. 16.20 — Алжирай артистнуудай концерт. 16.35 — «Дуратай шүлэгүүдни». 17.05 — «Хүбүүдүүд» — уран һайханай телефильм.

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Байгал» — программа (буряадаар). 18.45—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» Гусиноозёрскэ ГРЭС (4-дэхи дамжуулга).

Орбита. 19.30 — «Эрдэм наукын ажабайдал». Академик В. Л. Комаров. 20.10—«Сухановадахи зун» — кино-зураглал. 20.25 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.55 — «Хүлеэнэб, этигэнэб»—уран һайханай телефильм (1 сери). 22.00 — «Время». 22.35—«Баримтата экран». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00 — СССР-тэ Монгол Арадай Республикын соёлой үдэрнүүдые нээлгэдэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«**Орбита.** 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Хара далайн долгид» — олон серитэй уран һайханай телефильм. (II сери). 14.05—«Хүгжэмэй абонемент». 15.05 — «Минии һайхан Саша...» Александр Одоевскидо зорюулагдана. 16.00 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг. Африка». 16.30 — «Уран зураашадай хөөрөөнүүд». РСФСР-эй арадай уран зурааша О. Комов.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Дэлхэй минии альган дээрэ». 17.30 — «Сибирь» гэжэ шанаржуулгын фабрика» — киноочерк. 17.40 — Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл.

Орбита. 18.15 — «Залуушуулай адресууд». 19.15 — «Шэнгэһэн онгосонуудай баялиг» — мультфильм.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Сонсохолнууд. 19.40 — Фильм-концерт.

Орбита. 20.00 — Дэлхэйн ба Европын чемпионуудтай уулзалга. Хоккейгээр СССР-эй суглуулагдамал команда Останкинай үбэлэй саад соо. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Буратиногой хэтэрмэ наадан». 21.15 — «Уласхоорондын һонин». 22.00 — «Время». 22.35 — «Белинский» — уран һайханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03551. Заказ № 132. Индекс 5901